

Cena numeru
w Krakowie **3000 Mkp.**
na prowincji

PRENUMERATA MIESIĘCZNA
W Krakowie . . . bez odn 80.000
Na prowincji . . . Mk 90.000

ILUSTROWANY KURYER CODZIENNY

CENY OGŁOSZEN: drobne ogłoszenia za słowo Mk 1000 — dla poszukujących posad Mk 700 — za słowo; drobne o treści matrymonialnej Mk 1500 wiersz millim. jednoszpalt. Mk 2400 — wiersz millim. w rubryce „Nadesłane” Mk 7000 —, wiersz millim. po kronice Mk. 10000
Ogłoszenia przed tekstem wiersz millimetr. Mk. 12000 — Za układ tabelaryczny, kombinowany 50%, kolorowy 100%, Nekrologi do 60 mm. 50% taniej. — Od cen powyższych żadnych opustów się nie udziela. — Każde ogłoszenie najmniej 10000 Mp.
Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — (Za terminowe zamieszczenie wszelkich ogłoszeń Administracja nie odpowiada) — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nadrukach

Telefon Redakcji Nr. 3292. — Telefon Adm. Agencji i prenum. Nr. 3542. — Kraków, Basztowa 18. — (tęto czesowa) K. O. Nr. 140.725. — Konto żyrows: Ziemski Bank Kred. Krakow.

Rok XIV.

Kraków, niedziela 2 września 1923.

Nr. 216.

SANATORYUM i ZAKŁAD WODOLECZNICZY Dr. KUPCZYKA KRAKOW, ul. Szubińskiego 11

Telefon Nr. 1295

Wodolecznictwo, kąpiele kwasowęglowe, elektryczne, lampa kwarcowa, dyeta. Choroby układu nerwowego, żołądka i kiszek, serca. Cukrzyca i reumatyzm.

Jak się Paryż bawi latem?

Paryż i w lecie — nawet podczas największych upałów nie rezygnuje z tańca. Ilustracja nasza przedstawia zabawę taneczną w lasku Bułońskim w restauracji „Chateau de Madrid”.

Za pozwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
otwarte

PRYWATNE KURSY NAUCZYCIELSKIE
Prof. Jana Piłcha w Krakowie
przygotowują do zawodu nauczycielskiego.

Zgłoszenia przyjmuje i informacyj pisemnych oraz ustnych udziela kierownik codziennie od godz. 4—5 popołudniu.

Kraków, Rynek główny 17, III. p.
Na odwołanie należy dołączyć znaczek pocztowy.

DLA CELÓW GINEKOLOGICZNYCH
Docenta Felsenreicha „POLFA” WATA
Najprzedniejszej jakości.
Do nabycia w aptekach i drogueryach.

WDOWA po urzędniku prywatnym, z 3 nieletnich dzieci, zupełnie bez środków materialnych, co administracja dziennika sprawdziła — prosi o pomoc na kupno książek dla dzieci i wpisowe do szkół. Łaskawe datki przyjmuje administracja „Kuryera” pod „Dziociom na książki”. 2896

„To, co najważniejsze” w sojuszu z Rumunią

Musimy nasz sojusz polityczny uzupełnić gospodarczym.

Kraków, 1 września.

(St. M.) W ostatnich dniach na arenie naszej polityki zagranicznej zaszedł fakt nie bez znaczenia: Polska „zerwała” do pewnego stopnia z Małą Koalicją, jako całością, ulegając wpływowi czeskim, natomiast tem ściślej postanowiła zacieśnić węzły, łączące nas z pojedynczymi państwami, wchodzącymi w skład tej koalicji, z wyjątkiem — oczywiście — Czech.

Z państw tych najsilniej obecnie jesteśmy związani z Rumunią — trwałym sojuszem polityczno-wojskowym. Historia jednak uczy nas nie od wczoraj, że wszelkie takie sojusze o tyle są trwalsze, o ile „przyjaźń” polityczno-militarna pogłębiają wspólne interesa gospodarcze. One bowiem są głównym motorem posunięć politycznych, o nie wrzą wojny i zawierają się przymierza — wreszcie te właśnie interesa gospodarcze sprzyjają najważniejszemu z warunków każdej przyjaźni — poznaniu się bliższymi narodów.

O ile sojusz polityczno-wojskowy polsko-rumuński jest już ściśły — o tyle gospodarza

strona naszych stosunków z Rumunią nie jest rozwinięta. Wskutek zresztą niezbyt korzystnej konfiguracji geograficznej — graniczny z Rumunią na małej przestrzeni i mamy z nią łączność za pośrednictwem jednej tylko linii kolejowej. — Wymiana handlowa pomiędzy Polską a rumuńskim sąsiadem nie jest należyście ożywiona — aczkolwiek istnieją po temu duże naturalne warunki.

Rumunia, bogactwem zasobów naturalnych i wprost bajeczną żyznością swej gleby, może dostarczyć Polsce ogromnej ilości produktów niezbędnych dla jej przemysłu, a nawzajem Polska może znaleźć w Rumunii, a przez nią dalej na Bałkanie, w Turcji i na całym Wschodzie muzułmańskim, doskonale rynki zbytu.

Polski przemysł włókienniczy (Łódź, Bielsko, Żyrardów etc.), dalej przemysł metalurgiczny, chemiczny, polski węgiel, cukier, papier, wyroby galanteryjne i konfekcyjne, wódki i likiery, wyroby skórne etc. mogą mieć dobry zbył w Rumunii. Nawzajem wiele gałęzi polskiego przemysłu mogłoby sprowadzać surowce z Rumunii (np. wełnę, skóry, niektóre rudy etc.).

Są to jednak dotąd przeważnie tylko możliwości, które trzeba wyzyskać. Aby zaś je wyzyskać, trzeba ze strony polskiej energicznie pracować. Rumuński rynek zbytu nie jest bynajmniej dziewiczym terenem, łatwym do zdobycia dla każdego pierzawego, który tam przyjdzie. Wprost przeciwnie — na rynku rumuńskim istnieje szalona konkurencja między przemysłem czeskim, niemieckim, austriackim, włoskim, francuskim, angielskim, i tylko przemysłowiec i kupiec rzutki, obrotny, ostrożny i to z dobrym i tanim towarem na tym rynku może się utrzymać.

Tak więc, aby rumuński rynek zbytu zdobyć, trzeba wyżyczenia energii. — Z drugiej strony zdobycie tego rynku dla zbytu i wymiany jest niezbędne dla każdego, kto chce się w Rumunii czuć swojsko, nie tylko jako „przyjaciel” polityczny, formalnie bliski, lecz faktycznie daleki, nieznan i obojętny — lecz jako znany, dobry sąsiad, z którym robi się dobre interesy, jako dobry dostawca, korzystny odbiorca, słowem „swój” człowiek, z którym się jest w codziennych stosunkach, przyjaźni dla którego nie trzeba dopiero rozbudzać sztucznie deklaracjami, manifestacjami itd.

Te stroną „zagraniczną polityki” zrozumieli doskonale Czesi, mający wogóle o wiele więcej od nas zrozumienia dla spraw gospodarczych i na niem budujący swoje sukcesy. Wiadomo już, jak zdążyli oni „penetrować” swoimi gospodarczymi wpływami Jugosławie i wogóle państwa bałkańskie — to samo starają się uczynić w stosunku do Rumunii i nie bez pewnych sukcesów.

Gospodarczy swój parol na Rumunów zagłębi Czesi z dwóch powodów i względów: raz — że sama Rumunia przedstawia dla nich dostateczny obiekt handlowego zainteresowania; po drugie, że w Rumunii widzą Czesi jeden z pomostów, wiodących ich do celu tęsknot i pragnień „wielkiej” Rosji. I jedno i drugie każe im dążyć systematycznie, uparcie i wytrwale o ugruntowanie w Rumunii swych wpływów gospodarczych — po których polityczne same przyjdą.

Z konieczności przylem, a nie tylko z nieprzyjaźni do nas, polityka czeska w Rumunii musi się przeciwstawiać polskiej. Polski sojusz z Rumuniami zawarły ze z myślą o obronie przed Rosją i ślad zwrócony jest poniekąd przeciw Rosji. Czesi, którzy chcą mieć rumuński most do Rosji, dążą do pogodzenia Rumunii z jej wschodnim sąsiadem, do przedstawienia jej rosyjskiemu niebezpieczeństwu jako nieistniejącego, do wykazania wręcz, że „pokojowa” polityka Czech, dążących do przyjaźni z największym państwem „słowiańskim” — jest lepszą dla Rumunii obroną przed Rosją, niż „wojownicza” polityka polska, spekulująca na nieprzyjaźni rosyjsko-rumuńskiej.

Te wszystkie dowodzenia swoje gruntują Czesi gospodarczymi argumentami: produktów przemysłowych oni mogą dostarczyć Rumunii, najlepszym zaś rynkiem zbytu dla gospodarczej produkcji Rumunii jest tylko zaprzyjaźniona Rosja. Ona będzie — jak przed wojną — najlepszym odbiorcą owoców, winogron, wina Bessarabii, Bessarabia jednak stanowi główny przedmiot sporu między Rumuniami i Rosją i go-

spodarcze ciągnie Bessarabii do niedawnej swej „macierzy” rosyjskiej jest poważnym przedmiotem obaw dla polityków rumuńskich.

Te wszystkie punkty stosunku polsko-rumuńskiego-rosyjskiego muszą być przez naszą politykę w Rumunii należycie uwzględnione i wyzyskane. Przedewszystkiem przedstawia należy, że sojusz z Polską, to niekoniecznie wojna z Rosją, bo i Polska nie tylko dla wojny żyje i z Rosją utrzymywać będzie stosunki gospodarcze. Po drugie — Besarabko-rumuńskie owoce, kawony, melony, winogrona, wino (a chodzi tu o roczną produkcję wartości około miliarda lei rocznie), mogą znaleźć rynek zbytu nie koniecznie dopiero w przyszłości w Rosji, ale już teraz w Polsce — i naprawdę moglibyśmy na wiele artykułów tych, z winem włącznie, skierować zapotrzebowanie do Rumunii. Po trzecie — zrobić możliwie szybko „to, co najważniejsze”: powiększyć liczbę linii

komunikacyjnych naszych z Rumuniami, przez stworzenie linii komunikacyjnej San-Dniestr-Prut z portami rumuńskimi nad Dunajem. Gdy przewóz towarów z Polski do Rumunii i z Rumunii do Polski iść będzie mógł kilkoma liniami kolejowymi i wodnymi, wymiana się ożywi, nasi kupcy i przemysłowcy, fabrykanci i importery wyzyskają szerzej rynek rumuński zarówno dla zbytu, jak dla zakupu, stworzą „wspólność interesów” polsko-rumuńskich, uczynią to, co jest niezbędne w każdym sojuszu państw dla jego pogłębienia — oprą go na podłożu gospodarczym. Wtedy też będziemy „w domu” w Rumunii, z którą dotąd mamy tylko oficjalne wymiany wizyt prezydencko-królewskich raz na rok — ale do której częściej jeżdżą Czesi Dunajem z Preszburga do Brajly, Gałacu, Reni — „zalatwiająca” tam interesami handlowymi, a jednocześnie systematyczną propagandą polityczną.

Należy odebrać głos oszczercom!

Polska powinna przypilnować swych praw traktatowych.

Kraków, 1 września.

Na forum Ligi Narodów Polska ma do czynienia stale z najrozmaitszymi trudnościami i przeciwnościami, które przystem są niezgodne z przyjętymi przez mocarstwa traktatami i ustawami. Specjalnie jasno maluje się to w sprawach dotyczących mniejszości narodowościowych.

Sprawę tę uregulował specjalny traktat o mniejszościach, którego ust. 12, p. 2 głosi:

„Polska zgadza się, aby każdy członek rady Związku narodów miał prawo zwracać uwagę rady na przekroczenia lub niebezpieczeństwo przekroczenia którejkolwiek z tych zobowiązań, (to znaczy — wyszczególnionych w art. 8 i 9 traktatu o mniejszościach), oraz żeby rada mogła postąpić w taki sposób i dać takie instrukcje, jakie uzna za wskazane i skuteczne w danych okolicznościach”.

Następnie, stosownie do art. 3-go tegoż artykułu, Polska zgadza się, aby „w razie różnicy zdań w kwestjach prawa lub czynów, przewidzianych niniejszymi artykułami, zachodzącej pomiędzy rządem polskim, a któremś z głównych mocarstw sprzymierzonych i stowarzyszonych lub jakimś innym mocarstwem, członkiem rady Związku narodów, ta różnica zdań uważana była za spór o charakterze międzynarodowym”.

Aczkolwiek traktat tymuje to tak jasno i dokładnie, jednak właśnie ten ustęp tak dokładnie nie jest respektowany.

Według bowiem tego artykułu z zarzutami przeciw Polsce w Radzie Ligi może wystąpić tylko członek rady Ligi i różnica zdań co do postanowień może zachodzić tylko między rządem polskim a jednym z głównych mocarstw sprzymierzonych i stowarzyszonych lub innym mocarstwem, ale będącym członkiem rady Ligi. Mocarstwa główne według traktatu to: Stany Zjednoczone, Anglia, Francja, Włochy, Japo-

nia. Członkami rady Ligi są Belgia, Brazylia, Hiszpania i Grecja. Obecnie, jak wiadomo Polska stara się o miejsce w radzie Ligi i stara się Mała Ententa.

Dylematem mniejszości zajmuje się publicysta p. Karcki, a ustaliwszy przytoczone wyżej fakty i to, że do rady Ligi w sprawach mniejszości narodowościowych może się zwracać jedynie członek tej rady — pisze:

„Ponieważ Niemcy nie tylko nie są członkiem rady, lecz — jak wiadomo — dotyczących nie są nawet przyjęte do Ligi narodów, więc z tego wniosku oczywiste, że nie mają prawa zwracać się bezpośrednio do rady ze skargami, dotyczącymi mniejszości niemieckiej w Polsce, ani też w jakikolwiek inny sposób samodzielnie ingerować w sprawy tej mniejszości. Przepis ten jest tak wyraźny, że nie dopuszcza żadnej odmiętnej interpretacji. Dlatego stała trybunał sprawiedliwości międzynarodowej nie miał prawa dopuszczać podczas ostatnich rozpraw w Hadze przedstawicieli rządu niemieckiego, jako strony, do obrony interesów kolonistów Niemców, będących przecież obywatelami polskimi.”

Jeżeli Niemcy, jako państwo, pozbawione są praw bezpośredniego zwracania się do rady Ligi narodów ze skargami na Polskę, to tem bardziej musimy uważać za niedopuszczalne zwracanie się z takimi skargami poszczególnych obywateli polskich narodowości niemieckiej lub związków tych obywateli, np. „Deutschensbund”, który, jak wiadomo, podał taką skargę. Przyjmowanie i rozważanie przez radę Ligi takich skarg, oprócz tego, że formalnie jest nieprawne, stwarza nadto z obywateli, należących do mniejszości, jakichś nadobytwałów, nadaje im jakieś szczególne przywileje, których nie posiadają rdzenni mieszkańcy kraju.

W istocie. Przypuśćmy, że rząd polski ruguje kolonistów Polaka z osady, należące do pań-

JADWIGA MIGOWA.

DOM, KTÓREGO NIE BYŁO...

Historja osobliwa.

Wyciągnęła do niego rezę wazka, alabastrowe białą rekę o smukłych, cienkich palcach... Na ezwarłym palcu błyszczą osobliwy pierścionek w kształcie węża, którego cęcy świeciły czarnozielonymi kamieniami...

Omało, że nie krzyknął ze zdumienia... Wszak taki sam pierścionek otrzymał od starej kobiety w czerdni... Miał ochotę zapytać o pochodzenie klejnotu, ale powstrzymała go delikatność. Panna Odrowążanka mogłaby się obrazić niedyskretnym pytaniem. Zwalaszca, że jej, ani jego laury sceniczne, ani sława donziana nie zdają się imponować.

Zetknęli się wzrokiem i teraz Korabiec skonstatował, że kamienie obu pierścionków mają łatwą jej oczu.

— Daleko pani jedzie? — zapytał, czując, że będzie mu ciężko rozstać się z tą kobietą przed kilkuminutą pogoną.

— Wsiadam w Nowym Targu...

— Ją także... A stamtąd? pani moje do Szczawnicy?...

— Nie... do Doliny Krokusów.

Twara Korabca zagrzała radością.

— I ja także!... Co za szczęśliwy abieg okoliczności!...

— Ludzie nazywają takie wypadki zbiegami okoliczności!... — wyrzekła Dorota Odrowążanka.

— A gdzie pani zamieszka w Dolinie Krokusów?

— W willi „Uroczysko”.

Nie wpatrzył już, że to przekraczanie zesłało mu tajemniczą kobietę w czerni. Los chciał, aby on — Zygmunt Korabiec poznał Dorotę Odrowążankę.

— I ja mam mieszkać w willi „Uroczysko”... Będziemy więc razem...

— Tak, razem...

— Ciekawym, czy autobus będzie czekał w Nowym Targu?

— O! napewno!... On zawsze czeka na tych, którzy przybyli mają do willi „Uroczysko”...

— Pani zna Dolinę Krokusów?

— Znam doskonale...

— I jakże się ta miejscowość przedstawia?...

— Później opowiadac?.. zobaczy pan sam.

— Niech pani sobie wyobrazi, że ja zupełnie nie wiedziałem o istnieniu Doliny Krokusów!... Jeszcze cęgdaj byłbym się sprzeczał do upadłego, że rżema w Tatrach takiej miejscowości... To zabawne — prawda — jak my mało znamy nasz własny kraj...

— To zabawniejsze, jeśli nie znamy własnej duszy!...

— Umilkli. Pociąg mknął... Korabiec nie umiałby powiedzieć, czy mu w tej chwili dobrze, ale czuł, że wszelka technika pozostała za nim... I teatr... I Rena... i piękne wiehlicielki... i knajpy gwarne i jasne... a tylko przy nim jest Dorota Odrowążanka, a przed nim Dolina Krokusów!...

— Autobus z napisem „Dolina Krokusów” — willa „Uroczysko” — przystawał przed stacją w Nowym Targu.

Dorota Odrowążanka i Korabiec wsiadli, jako jedyni pasażerowie do autobusu, którego zadaniem było przywozić gości do willi „Uroczysko”. Szofer puścił motor w ruch i autobus ruszył.

ROZDZIAŁ III.

W Dolinie Krokusów.

Zimnych zasnawał już siną opoń góry, kładł się na dachach domów, pelzał nisko po ziemi — gdy autobus znalazł się na drodze obramowanej z dwóch stron polami kwitnących krokusów. Przed chwilą jeszcze zielone łodygi ziemniaków, pastwiska, drzewa przydawały, a nagle za zakrętem gościńca otwarło się morze niebieskich kielichów kwiatowych... Żadnych drzew... żadnych innych kwiatów... Żadnych pól uprawnych... tylko krokusy... krokusy i krokusy!...

— Dolina Krokusów zasługuje na swoją nazwę — zauważył Korabiec.

— O! tak — odparła Dorota — i willa „Uroczy-

ska” także na swoją!...

— A może tam straszny? — zażartował.

— Kto się nie boi, dla tego niema strachów... odparła piękna panna.

— Wszystko co pani mówi jest tak niezwykle, niespodzianie... W pani imieniu cienia banalności!...

— Czyż po to pani przyjechała do Doliny Krokusów, aby spotkać banalność? W takim razie niech pan zawrócić odrazu!...

— Nie! — zawrócił choćbym tu miał spotkać — śmiejąc!...

Przechyliła lekko głowę. Nie mógł zaobserwować wyrazu jej twarzy, ale czuł, że się uśmiechnęła swoim dziwnym, niezgłębionym uśmiechem.

Mieli schłodne, małe, białe dętki nierównie wcale do zwykłych domków góralskich. Korabiec przypomniał sobie, że podobne budowle widział w czasie jednej ze swych podróży w starych pliczkach Norymbergi. Nie zastanawiał się nawet nad tem, skąd na Podhale zakradł się ten styl architektoniczny, przestawał się dziwić... Zazwyczaj rozumieł, że Dolina Krokusów o tyle różna jest od wszystkich innych miejscowości świata — że Dorota Odrowążanka od wszystkich innych kobiet.

Nie zdziwił się wcale, gdy bez słowa wytłumaczenia opuściła go przed wejściem do willi... Zobaczył ją greszącą za minutę... Stała na werandzie obok kobiety wysokiej, bladej, jednokolejnej, ubranej w czarne, powłóczyście szaty... Dorota zrzuciła już z siebie podobny angielski kostium, a przywdziała teras strój, który Korabcowi przypominał dany ze starych portretów... Gdyby się mógł jeszcze zdziwić — zdziwiłby się może, że tak szybko się przebrała!... Ale natracił już te zdolności i wszystko co go spotykało, przyjmował jako rzeczy naturalne, same przez się zrozumiałe!...

— O!o gospodyni nasza — pani Morska — wyrzekła Dorota.

Pani Morska jedynie swoje oko — przepięknie, mrodrze jak ton jentora — ukłwila w twarz gościa, który bog słowa podał jej pierścionek.

stwa. Kolonista, jeśli uważa się za pokrzywdzonego, ma prawo udać się na drogę sądową. Prawomocny wyrok sądu obowiązuje obie strony; rekursu od niego już niema. Tymczasem Niemiec może nic sobie nie robić z takiego wyroku i oddać sprawę, niezależnie od wyroku sądownego, do rozstrzygnięcia rady Ligi narodów. Tak też Niemcy czynią. Wytwarza się sytuacja niezłychana, w stosunkach praworzadnych wręcz niedopuszczalna.

Na zasadzie powyższych założeń, dochodzą do wniosku ściśle określonego, a mianowicie — że rada Ligi narodów powinna pozostawiać bez rozpoznania skargi niemieckie, skierowywane do niej bądź przez rząd niemiecki, bądź przez osoby prywatne lub organizacje, należące do niemieckiej mniejszości narodowościowej. Tylko taki wniosek można wyciągnąć z wyrażonego przepisu art. 12 traktatu o mniejszościach.

Tymczasem całej tej sprawie, tak jasnej i prostej z punktu widzenia prawnego, nadano w rzeczywistości, w praktycznym zastosowaniu całkiem fałszywy kierunek. Zamiast bowiem, zgodnie z traktatem, przystępować do rozważania spraw mniejszości w każdym poszczególnym przypadku na wniosek jednego z państw, reprezentowanych w radzie Ligi narodów, utworzone nieprzewidziany przez traktat specjalny komitet, składający się z trzech członków rady, i polecono mu wnosić sprawy przed Ligę. Tym sposobem „komitet trzech” stał się do pewnego stopnia ekspozyturą całej rady, wnoszących sprawy mniejszości, za dołgodność i prawdziwość podnoszonych przeciwko Polsce zarzutów.

Jeżeli dodamy do tego łatwość, z jaką sekretaryat generalny rady przyjmując wszelkiego rodzaju skargi, podawane przez najrozmaitszych pentonów, często bez żadnego uprawnionego motywu, to nie będziemy się dziwić, że dla naszych mniejszości narodowościowych ustawiczne podawanie takich skarg stało się jednym z ulubionych środków skierowanej przeciwko Polsce propagandy na terenie międzynarodowym.

Należałoby wskutek tego zawrócić z błędnej drogi, jaką było zpodzenie się na dotychczasową, niezgodną z traktatem procedurę. Należałoby uderzyć w ton jedynie właściwy — oprzeć się na literze prawa i żądać ścisłego stosowania procedury, wskazanej w art. 12, nie tolerując nadal żadnych ustępstw, z krzywdą dla interesów i autorytetu państwa polskiego. Tak też rząd polski uczynił, ale dopiero w styczniu roku bieżącego, po smutnym doświadczeniu ze skargą „Deutschstumfund“.

Ważna ta sprawa — zmiana procedury w sprawach mniejszości — ma być rozważana na najbliższej, wrześniowej sesji rady Ligi narodów. Rząd nasz, oczywiście, nie powinien zaniedbać niczego, aby decyzja w tej sprawie wypadła w myśl postanowień traktatu, z korzyścią dla Polski.

Sprawa obywatelstwa polsk. i kolonistów niem. przed Trybunałem haskim.

Haga. (P.A.T.) Na ostatnim posiedzeniu stałego trybunału międzynarodowego sprawiedliwości w Hadze dn. 27 bm. w sprawie interpretacji postanowień o obywatelach, zawartych w traktatach dodatkowych, podpisanych przez Polskę, Rumunię, Czechosłowację i Jugosławie z wielkimi państwami, jako rzecznik polski przemawiał prof. Rostworowski. O wniezieniu tej sprawy na wokandy trybunału zawiadomiono wszystkich członków Ligi, nadto prezydium trybunału przesłało zawiadomienie do Stanów Zjednoczonych i do Niemiec. Rząd polski zażądał przesłuchania polskiego rzecznika w tej sprawie. Na posiedzeniu trybunału prof. Rostworowski w 3-godzinnej przemówieniu uzasadniał stanowisko polskie, analizował klauzulę art. 12 traktatu o mniejszościach, przyczem zestawiał postanowienia traktatu wielkich państw z Rumunią o Besarabii, oraz postanowienia traktatu mocarstw z Armenią, wreszcie postanowienia konwencji polsko-niem. o Śląsk. Mowca wykazywał, że wielkie państwa w okresie zawierania traktatów wojennych, jakoteż Liga Narodów wyodrębniły przepisy o obywatelach z kompleksu spraw mniejszościowych. Niemcy, którzy ubiegają się o obywatelstwo, są dopiero kandydatami na członków mniejszości, nie mogą więc korzystać z gwarancji, które dotyczą jedynie mniejszości wchodzących w skład państwa. Uzyskanie obywatelstwa musi być warunkowane oświadczeniem zamiaru zamieszkania na całe życie w kraju.

Termin wydania orzeczenia trybunału nie da się określić. Trybunał dotąd nie wydał opinii w sprawie kolonistów niemieckich, osiadłych na granicy państwa, która to sprawa weszła pod obrady dnia 2 sierpnia.

Pod polską banderą.

Podciąganie „obers mars” rei na statku „Lwów” który odbywa teraz podróż po dalekich morzach

Zwalczanie drożyzny w świetle ustawy. Karać lichwiarzy za niedozwolone ustawowo kalkulowanie cen!

Kraków, 1 września.

Wobec najaktualniejszego obecnie tematu jakim jest zwalczanie drożyzny, należy zaznaczyć, że jakkolwiek istniejące w tym względzie ustawodawstwo polskie (ustawa poz. 449/20 w brzmieniu ustawy poz. 618/22 dz. u.), wymaga koniecznie poprawy, to jednak zawiera ona przepisy, których stosowanie należy i energicznie może w niejednym kierunku stać się skutecznym środkiem do celu.

Odnosnie do sławetnej i powszechnie zwalczanej zasadniczej bezkarności stanu rolniczego, należy zaznaczyć, że bezkarność odnosi się 1) tylko do „producentów rolnych” o ile trudnią się pozbawianiem artykułów własnego gospodarstwa; 2) tylko do faktu tzw. lichwiarskiej sprzedaży, t. j. żądania lub pobierania cen, czy świadczeń „rozmyślnie nadmiernych”. — Więc n. p. karygodnym jest magazynowanie zboża choćby magazynującym był producent rolny, lub „paskowanie” niem, czyli tzw. handel łańcuchowy, w szczególności też wykupywanie od handlarzy lub pośredników „celem dalszego zarobkowego pozbycia”, lub sprzedaż w ten sposób nabytego zboża, masła, jaj, i t. d. Wogóle nie są wyłączone z pod działania ustawy tzw. handlarzy produktów rolnych, t. j. osoby, które te produkty sprzedają a nie same je wyprodukowały tylko kupiły, a takich kręci się mnóstwo na targach i po domach. — Skupywanie, gromadzenie lub ukrywanie zapasów przedmiotów powszedniego użytku lub ograniczanie niemi wyrobu czy handlu”, a także handel łańcuchowy, polegający w używaniu zbytecznego pośrednictwa przy kupnie lub sprzedaży, i w skupowaniu od detalistów itp. stanowi zbrodnię karaną ciężkimi karami.

Stan kupiecki należy przestrzedz, że praktykowaną przez nich kalkulacja cen wedle kosztów ponownego zaopatrzenia się w towar

(remboursement), jest zakazaną przez ustawę, jak to wyraźnie zaznaczono w motywach wspomnianej ustawy, motywując (słusznie) zakaz ów twierdzeniem, że taka kalkulacja oznacza zmuszanie konsumentów do zaopatrzenia kupca w kapitał obrotowy. Motywy ustawy nie pozwalają też kupcowi bezkarnie przetrzącać na konsumenta strat wskutek kradzieży, pożaru, złej woli, czy niedbalstwa personalu.

Ważnym czynnikiem w przedmiocie oceny, czy cena przez kupca pobrana jest „oczywiście nadmierną” jest racjonalność i konieczność wydatków. Jednym z powodów wzrostu drożyzny jest fakt, iż obecnie kupiec nabywa towar za wszelką cenę, czyniąc nieracjonalne wydatki dla zdobycia go (np. kosztowne jazdy, przepłacanie towaru, zbyteczne używanie pośredników, płacenie wygórowanych prowizji, zakupywanie w miejscach oddalonych itp.), przypuszczając, że konsument wszelką cenę mu zapłaci. Motywy ustawy wskazują, że takie nieracjonalne koszty nie powinny być uwzględniane, bo one przyczyniają się do drożyzny.

Kary, zagrożone w ustawie są surowe: obok pozbawienia wolności i grzywny, sąd może orzec utratę prawa prowadzenia handlu czy przemysłu, a jest obowiązany za typowe przestępstwa (lichwiarska sprzedaż, handel łańcuchowy) zarządzić opłeszczenie treści wyroku w dziennikach i wywieszenie na lokalu przedsiębiorstwa lub domu, orzec konfiskatę przedmiotów oraz obowiązek zapłaty na rzecz skarbu państwa kwoty, odpowiadającej wysokości nieprawnej korzyści z przestępstwa. W pewnych wypadkach (np. w razie skazania na ciężkie więzienie za magazynowanie lub handel łańcuchowy) może sąd orzec konfiskatę całego majątku skazanego.

Dr. Alf. Jen.

Były „kronprinz” nudzi się na wygnaniu. Chce powrócić do Niemiec.

Amsterdam, w sierpniu.

Były kronprinz udzielił współpracownikowi amsterdamskiego „Telegraafu” wywiadu w swojej siedzibie w Wieringen. W wywiadzie tym ex-kronprinz zdementował wiadomość, jakoby kupił sobie w Holandii wielkie dobra. Gdy sprawozdawca zapytał kronprince czy prawdą jest iż żywi zamiar wyjazdu do Norwegii — odpowiedział:

— Ależ nigdy w życiu; oczywiście, że mi się przykrzy w tej dziurze, ale gdybym miał się stąd wynosić, to wolałbym już powrócić do Niemiec.

— A czy rząd holenderski nie robiłby jakich w tym kierunku trudności?

— Przeciwnie — zawałał kronprinz — rząd holenderski byłby zadowolony, gdybym go od mojej osoby uwolnił. Ale potrzeba mi pozwolenia niemieckiego rządu, stosownie do ustawy o obronie republiki. Pragnąłbym, jako zwykły obywatel osiąść w moich śląskich dobrach.

— Czy dobra te są jeszcze własnością Waszej Wysokości?

— Wprawdzie rząd socjalistyczny położył na tem swoją rękę, ale sądzę, że sprawa rozstrzygnie się na moją korzyść.

— Czy Wasza Wysokość zwracała się już do rządu niemieckiego o pozwolenie powrotu?

— Mam zamiar to zrobić w najbliższym czasie, oczekuję tylko na stosowną chwilę.

— Czy cesarz takżeby chciał powrócić do Niemiec? — Tym razem kronprinz odpowiedział wymijająco:

— Nie wiem, zresztą jego sytuacja jest zupełnie inna.

— Czy prawdą jest, iż księżniczka Cecylia i małżonka ex-cesarza, nie mogą żyć się ze sobą i że kwestyja ewentualnego dziedzictwa powoduje rozterkę w rodzinie?

Na to b. kronprinz nie dał już żadnej odpowiedzi.

NADEŚLANE.

Za dział ten Redakcja nie bierze żadnej odpowiedzialności.

W Akademii Handlowej w Krakowie odbędzie się pięciomiesięczny kurs handlowy dla dorosłych.

Wykłady odbywać się będą od 10 września b. r. codziennie od godz. 6:15—8:45 wieczorem. Bliższych informacji udziela oraz wpisy przyjmuje dyrektorka Akademii Handlowej od 5 września codziennie między godz. 10—12 i 4—6. 2910

POSZUKUJE MIESZKANIA SŁONECZNEGO z łażnią 3—4 pokoje za najwyższem wynagrodzeniem. Zgłoszenia do biura „Ruch”. Szczepańska 9., pod „N. W.” 2916

OSTATNIE DWA DNI!

Dziś wyświetla „REDUTA” KRAKÓW, LUBICZ 15
:: OPODAL PLANT ::

WSTRZĄSAJĄCY DRAMAT EGZOTYCZNY

W ZAKŁĘTYM DOMU

Akcyja odbywa się w południowej Afryce. Nowa atrakcyja dla Krakowa.
OSTATNIE DWA DNI! 2860

Trzęsienie ziemi, o którym nikt nie wie.

Madryt, 31 sierpnia.

Cały świat cywilizowany przyszedł prawie zupełnie do porządku dziennego nad trzęsieniem ziemi, które tego roku w lecie nawiedziło Hiszpanię. To trzęsienie ziemi pomimo niesłychanie szybkiego przebiegu można zaliczyć do najsilniejszych jakie w ostatnich czasach ludzkości przeżyła. Dnia 10 lipca trzęsienie ziemi nawiedziło Pireneje i okolice na południe od nich położone.

Mieszkańcy miasteczka Hnesca zostali zbudzeni o pół do 6 rano silnymi wstrząśnięciami. Przerażeni ludzie zaczęli uciekać z domów na ulicę, w powietrzu rozbrzmiewały dźwięki dzwonów katedralnych, poruszanych silnymi wstrząśnięciami. Ofiar w ludziach nie było.

Podobne zjawiska przeżyła Saragossa. Wstrząśnienia się powtórzyły kilkakrotnie, ale całe trzęsienie ziemi nie trwało dłużej jak 6 do 8 sekund. Po południu około godziny 2, przeszła gwałtowna burza ponad północną Hiszpanią, która trwała do godziny 9 wieczorem. Burza ta połączona z oberwaniem chimery wyrwała drzewa z korzeniami, obalala kominy na do-

mach i zrywała dachy. Plony w dolinie Ebra są zupełnie zniszczone, oczywiście przerwane zostały również połączenia telefoniczne i telegraficzne, Trzęsienie ziemi odznaczało się tem, że działo na bardzo wielką odległość. Nawet o 210 km. oddalona Barcelona odczuła wyrażnie wstrząśnienia, a dalej, w Madrycie, Burgois i Bordeaux specjalnie wrażliwe osoby odczuwały podziemne wstrząśnienia pomimo 375 km. od ogniska trzęsienia ziemi. Pewien hiszpański uczone obliczył, że praca wykonana przez to poruszenie ziemi wyraża się w cyfrze około 64 trylionów ergów. Aby zrozumieć to obliczenie warto zaznaczyć, że maszyna o sile 100.000 koni pracująca bez przerwy 2800 lat zaledwie jest w możności wykonania równowartościowej pracy.

Ostatnie trzęsienie ziemi nie ustępowało pod względem siły słynnemu trzęsieniu ziemi w Messynie. Jeżeli skutki jego nie były tak katastroficzne jak skutki sycylijskiego trzęsienia ziemi, to tylko dlatego, że ognisko znajdowało się głębiej we wnętrzu ziemi i, że prawdopodobnie olbrzymie masy górskie Pirenej osłabiły siłę wstrząśnień.

Która „La belle Ferroniere” jest autentyczna?

Spór o obraz Leonarda da Vinci.

Paryż, 31 sierpnia.

Rzeczoznawcy z różnych krajów zaproszeni zostali do paryskiego Louvru, aby rozstrzygnąć kwestyę, który z dwóch obrazów jest autentyczny. Chodzi tutaj o słynną „La belle Ferroniere” Leonarda da Vinci.

Pani Andre Hahn, córka markiza de Chambrure, w której rodzinie od 150 lat przechowywany jest obraz „La belle Ferroniere” uważany za oryginalny Leonarda da Vinci, przysłała do Louvru swoją własność, aby ją umieścić obok paryskiej „La belle Ferroniere”, uchodzącej

dotychczas bezspornie za autentyczne dzieło da Vinci.

Badanie obu obrazów przez ekspertów pozostaje w związku ze skargą o odszkodowanie, wniesioną przez panią Hahn zeszłego roku przeciwko Józefowi Duven, wybitnemu znawcy dzieł sztuki, który oświadczył, że obraz pozostający w posiadaniu pani Hahn nie jest oryginałem, ale kopia. Z powodu tego orzeczenia Kansas City Art Institute odmówił wypłacenia umówionej sumy sprzedażnej 500.000 dolarów.

Świat artystyczny oczekuje z zainteresowaniem wyroku rzeczoznawców.

Historyczne policzki.

Historja nctuje cały szereg policzków, które wymierzone przez ręce słynnych osobistości i przez wybitnych ludzi otrzymane zdobyły prawo do nieśmiertelności. Jednym z najslawniejszych takich historycznych policzków był ten, który otrzymał piękny lord Essex z ręki 60-letniej wówczas królowej Elżbiety, której był faworytem. W czasie narady nad kwestyą irlandzka, gdy królowa wyraziła inne niż on zdanie, psuty dotychczas pobłażliwością władczyni Essex obrócił się do niej plecami i wzruszył pogardliwie ramionami. Takie zachowanie się przez ciągnęło strunę. Dysząc wściekłym gniewem, zerwała się królowa i zanim obecni lordowie zdążyli się zorientować co się dzieje, Essex otrzymał silny policzek.

Pewien hiszpański grand uderzony również rączką pełnej lemeperamentu księżniczki zareplikował: „Białe rączki mogą uderzyć, ale nie hańbią”. Essex nie okazał się tak rycerskim, wyciągnął w gniewie szpadę i gdyby mu inni

lordowie nie przeszkodzili, byłby popełnił królobójstwo.

We Francji dał się słyszeć trzask innego historycznego policzka. I to w Wersalu, w tym wytwornym Wersalu, który był akademią najlepszych manier. A nie był to policzek teatralny, jak w Cydzie Corneilla, ani też jeden z owych tajnych policzków, które podobno p. de Montespan wymierzała swojemu królewskiemu adoratorowi. Ale zupełnie oficjalny policzek otrzymany przez księcia Orleańskiego od jego matki w chwili zaręczyn z nieprawą córką królewską, którą p. de Montespan królowi urządziła. W ten sposób energiczna księżna dała wyraz swojej opinii o tem małżeństwie, które ułożono wbrew jej woli.

Epoka nowożytna nie notuje już takich słynnych policzków. Minał widocznie „bohaterski wiek” policzka, a obecne jego zastosowanie jest ściśle prywatne i już w dziedzinie historii nie wkracza.

Dr. Józef Sędzielowski
powrócił i ordynuje jak dawniej
Kraków, Dunajewskiego 6.

Prof. L. Marek Onyszkiewiczowa

ustawienie głosu, repertuar koncertowy.
Kurs operowy. Wpisy przyjmuje od 3-5. 2895

Kraków, ulica Karmelicka 7.

Dr med. SABINA WEINBERG-TEICHEROWA
DENTYSTKA 2894

powróciła i ordynuje od g. 9—11 od 3—6.
Kraków, ul. Floryańska L. 23.

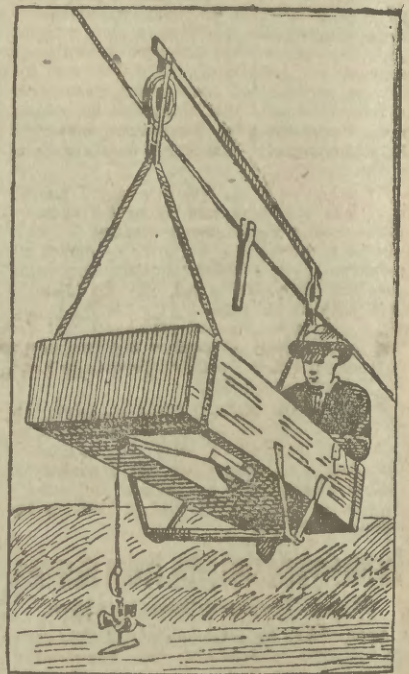
LOKAL na BIURO.

Dwa duże jasne pokoje w śródmieściu, 3 wietro, do odstąpienia solidnej firmie. Zgłoszenia pod „Emigranci 600” do Biura ogłoszeń Stattera, Grodzka 18.

Lekarz chorób skórnych i wenerycznych

Dr Aleksander Ameisen
Kraków, ul. Grodzka L. 15 II p. Tel. 220
ordynuje od 11—1 i od 3—5. 2893

Jak się bada ilość wody w rzece

(t) Rycina nasza przedstawia wózek poruszający się na drucie napiętym ponad rzecę. Sledzący w wózku hydraulic porusza swój wózek własnoręcznie, czasem się zatrzymuje i zanurza w wodę sondę, badając jej głębokość, a przytem młynek, który stwierdza szybkość płynącej wody. Kombinacja tych dwóch danych pozwala ocenić ilość wody, płynącej w danej rzece. Urządzenie takie, jakie widzimy na rycinie, służy na rzekach o stromych brzegach, gdzie zaś brzeg jest łagodny, tam hydraulic postępują się mniej skomplikowanymi sposobami.

Co dzień niesie!

Kraków, 1 września.

Papież opiekunem zabytków artystycznych.

Pius XI był, jak wiadomo, długie lata prefektom muzeum Ambrozjańskiego w Medyolanie i ogłosił drukiem kilka artykułów swoich z zakresu krytyki artystycznej. Wybrany na Głowe Kościoła nie przestaje i teraz zajmować się gorąco sprawami artystycznymi. Tak np. niedawno sekretarz stanu, kardynał Gaspari, rozesał z polecenia Ojca św., okólnik do biskupów włoskich, zywajający ich do gorliwej opieki nad historycznymi i artystycznymi zabytkami w kościołach włoskich. Z inicjatywy też Ojca św. narządzona będzie w 1925 r. wielka wystawa sztuki w Watykanie.

(Sprawa ta jest niezmiernie wagi ze względu na stosunki istniejące gdzieindziej. Przyp. Red.).

TECHNICZNA SZKOŁA „WERKMISTRZ”

KRAKÓW, ul. Bernardyńska L. 13

wpisuje pp. mechaników, slusarzy i t. d. na wydział wermistrzów maszynowych lub elektrotechnicznych. Uczniowie wysyłają wyklady drukowane do swych uczniow, opracowane przez inzynierow-profesorow. Po roku egzamin publiczny i dyplom, różne udogodnienia, poparcie i odznaczenia. Na wysyłkę poczynego programu nalezytnosc na porto 1500 Mk listem niepewniej poczynym 2474

Ostrzeżenie.

Nabywców akcyi Jaworzno od Nr. 797382 do Nr. 797400 i Nr. 81171, zywya się we własnym ich interesie, aby zglosili się pod niżej podanym adresem celem podania, gdzie takowe nabyli, gdyż przy dostawie akcyi pięć sztuk z tych numerow zaginęło.

Zaznacza się że przy najbliższej subskrypcy numer ta są zastrzeżone.

T. Przybyło
Kraków, ul. Krupnicza L. 26

Ogłoszenie.

Komenda okręgu IX Policji Państwowej w Tarnopolu przyjmując oferty na dostawę większej ilości owsa.

Oferty z dokładnem wyszczególnieniem warunków dostawy nadsyłać do działu gospodarczego tejże Komendy w Tarnopolu.

Termin składania ofert do dnia 5 września 1913 roku.

Hurtowna sprzedaż DYWANÓW PERSKICH

Piękny wybór we wszystkich rozmiarach.

I. Blühbaum, Kraków, ul. Dieblowska 81. 2892 Telef. 2033.

Amnestyonowani dezertjerzy otrzymają specjalne świadectwa

Ponieważ władze wojskowe nie są w stanie odwołać wszystkich listów gończych, wysłanych za dezertjerami, którzy o ile stawili się obecnie dobrowolnie, zwolnieni są od kary z powodu amnestyi — zdarza się, że żandarmeria lub policja aresztuje wymienionych dezertjerów.

Wobec tego dezertjerzy, którzy korzystają z amnestyi, winni zaopatrzyć się w zaświadczenia z P. K. U. oraz odnośne zaświadczenia od prokuratora wojskowego, iż sprawa, tocząca się przeciwko nim została umorzona. Zaświadczenie takie można otrzymać po piśmiennym zwróceniu się do prokuratora sądu wojskowego danego okręgu. O ile jednak do wyświetlenia sprawy byli dezertjerzy zostali aresztowani, mogą być przetrzymywani w areszcie jedynie dzień lub dwa. Gdyby po przeprowadzeniu śledztwa okazało się, iż aresztowanemu grozi jakaś drobna kara, zostanie on tymczasowo do sprawy wypuszczony na wolność, w przeciwnym razie ode-

ślany zostanie do więzienia. Dezertjerzy, którzy uznani byli za zdrowych, a obecnie są chorzy i służyć nie powinni, winni zwrócić się piśmiennie do M. S. Wojsk., departament 10 z prośbą o stawienie ich na komisję superwizyjną. Obecnie władze ścigają energicznie dezertjerów, którzy do czasu, przewidzianego przez amnestję dobrowolnie nie zgłosili się.

le powinien kosztować obecnie węgiel ?

U naczelnego komisarza do walki z drożyzną, dr. Bajdy, odbyła się w piątek konferencja z radą Związku przem. górniczego w sprawie kontroli nad obrotem i cenami węgla. Okazało się bowiem, że np. w Małopolsce przed wojną kosztował wagon węgla 100 koron, co równało się 20 dolarom. Obecnie zaś wagon węgla kosztuje 15,000.200 mk., czyli jest droższy o 53.6 proc., podczas, gdy wedle równi przedwojennej winien kosztować 5,600.000 mk. Okazuje się z powyższego, że zwykła cen węgla doszła już do 260 procent.

Kuncewicz 250.000 Mkp., literatura Chrzanowskiego 150.000 Mkp., Słowackiego Lilla Weneda 50.000 Mkp., Wójciewicza trygonometryja 130.000 Mkp., Kosiński Moicho fizyka i chemia dla szkół powszechnych 75.000, Bruner Tołoczko chemia 130.000 Mkp. W takim mniej więcej stosunku są ceny innych podręczników, z tem, że podręczniki wyczerpane są do nabycia u antykwaryuszów po cenach wyższych od księgarskich. W ten sposób zakupienie kilkunasztu książek, które potrzebuje uczeń szkoły średniej przeniesie znacznie milion. Do tego trzeba doliczyć wydatki na zeszyty, cyrkle, ołówki, atramenty, farby, kartony itp., dalej sprawienie obowiązków w niższych klasach szkół średnich mundurów, to dojdziemy do kilkumilionowych sum, przekraczających nieraz miesięczną gażę urzędniczą. A jeżeli w rodzinie jest kilkoro szkolnych dzieci, to położenie staje się wzrost katastrofalne.

Apelujemy więc do nauczycieli, aby o ile możliwości redukowali swoje żądania w kierunku sprawiania podręczników i przyborów do koniecznego minimum. Wiemy, że dobra wola nauczyciela, wynalazczość i wyrozumiałość potrafią niejednokrotnie osiągnąć doskonale naukowe rezultaty przy bardzo małych wydatkach pieniężnych i uproszczonych środkach naukowych.

—o—
Dzisiejszy numer „Ilustr. Kurjera Codziennego” zawiera 12 stronik druku.

DREJCĄCE WĘDRÓWKI..

Zaprawdę, że w obecnych warunkach wędrówki kobiety pracującej po sklepach porównane być mogą — tylko z mekami Tantalusa, spragnionej wody, która widzi tuż, tuż przed sobą... Nigdy jeszcze moda nie może. Nigdy jeszcze moda nie wydała tytu przepięknych kreacji — a wszystko nieosiągalne dla przeciętnej śmiertelniczki.

Ot np. za szymb wystawowa pociąga wzrok pluszowa, brązowa kurtka, łącząca w sobie pozytywne z przyjemnym, bo to i ciepła i kolor praktyczny i krój doskonały i linia pełna prostoty a elegancja..

— Wejdźmy! — Zapytajmy o cenę — proponuje panna Lila i pierwsza wkracza śmiało.

— Ile kosztuje ta kurtka?

— Siedem milionów.

Jednoodgodny okrzyk przerażenia wyrwa się z naszych ust.

— Tak drogo?!

Kupiec mierzy nas wzrokiem z wyrazem nieopisanego wprost politowania i ironii.

— To jeszcze drogo?.. Panie chyba bardzo dawno nie nie kupowały?!

Zawstyżone cofamy się w milczeniu. Idziemy dalej. Prześliczna ciemnowisniona „crepe-georgette” o fantazyjnym deseniun wabi i nęci... Cena 500.000 marek za metr.

— Dlaczego 500.000 mkp. skoro tydzień temu ta sama „crepe-georgette” kosztowała 800.000 mkp?

Kupiec uśmiecha się pogardliwie.

— Bo wtedy miałem ochotę tracić, a teraz już nie mam... A jutro będzie to kosztowało 700.000 mkp.

Pannę Lilę zachwyca aksamiitny beret, kupiłaby go chętnie, bo i skromny i elegancki — ale cena.. lepiej nie wspominać!..

— Jaki ładny ten biały włóczkowy kostium!.. I to praktyczne, bo do prania... może zapytamy o cenę?

— Lepiej już nie pytajmy.

Upokorzone i zgnębione powracamy do domu i zdaje mi się, że nieprędko odważymy się znnowu na taką wędrówkę..

BIEDA.

Chłec w krag słyszę narzekania ja innego jestem zdania.

Niby nęda w oczy świeci, a wciąż więcej mają dzieci,

nibyśmy u progu zguby,

lecz co rusz, to nowe śluby,

śmierci się głodowej boja

ale jak się na nią stroja!

Niech tam jeden z drugim biała

na wszystko jest widać rada.

—o—
Jah.

DALSZE CEGIELKI WAWELSKIE ufundowali: 5412 dla uczczenia jubileu. 25 lat pracy dyrektora Józefa Borowicza, Drchobycz, 5413 Adam Zapiko-wski, kupiec z N. Targu, 5414 J. Bosiewicz, Drchobycz, 5415 pamięci Róży-Ireny Spokorny, dzieci, 5416 grupa parlamen. rumuńska, zwiedzająca Pclskę, 5417 Buczyńska z Blacharskich z Kalisza i Henryk Blacharski z Wróblewa, 5418 młodzież wakacyjna w Busku, 5419—5420 Ignacowie Ogorzałowie Jun-kers, N. Jork, Ameryka, 5421 pamięci Wincentego Jabłońskiego, Marcin i Wanda Cidał, Sta Rozalia — Meksyk, 5422 Zdzisław Jasiński, art. malarz — wpła-cając po 500.000 mk. za cegielkę. Prócz tego na odnowienie Zamku na Wawelu złożyli: grupa parlam. rumuńska zwiedzająca Pclskę 500.000 mk. oraz J. Bosiewicz z Drchobycza 515.000 mk.

MUZYKA KOŚCIELNA, w niedzielę dn. 2 b. m. w kościele św. Piotra podczas mszy św. o godz. 12, art. opery p. Szezyngier-Stokowska, M. Sobański i skrzypce St. Mikuszewski wykonają utwory religijne. Przy organach L. Bursa i A. Żuliński.

WREĆNIENIE ODEZNAŃ W WÓJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIM. Wczoraj wojewoda dr. Galecki w

Sensacyjny proces prasowy

Kompromitacja dyrektora kolei w Wilnie.

Z Białegostoku donosi (Z). W Białymstoku toczył się proces prasowy, którego skutki będą bardzo doniosłe. Oto Prokuratorja Państwa na żądanie dyrektora kolei okręgu wileńskiego Landsberga wytoczyła proces redaktorowi „Dziennika Białostockiego” p. Lubkiewiczowi, z powodu zarzutów, jakie ten sta-

wiał dyrektorowi Landsbergowi. W czasie procesu świadkowie (przeważnie pracownicy koleiowi), potwierdzili wszystkie zarzuty „Dziennika Białostockiego”, jak 1) tolerowanie rusyfikacji, 2) wadliwą gospodarkę i nadużycia. Sąd uniewinnił redaktora Lubkiewicza.

Mordercy własnej rodziny skazani na śmierć

Z Siedlec donosi (W). Przed sądem doraznym w Siedleach stanął niejaki Gołbowski wraz z żoną. Oskarżeni oni byli o wymordowanie własnej rodziny. Oto w nocy z 30 na 31 lipca Gołbowski położył żonę, aby udala się na strych domu zamieszkiwanego przez rodzinę i podpaliał nagromadzone tam suchy len. Równocześnie sam Gołbowski wpadł do łąki i samordował swego teścia, teściową i szwagier-

kę. W chwili, gdy dokonywał zbrodnicego czynu, dom stanął w płomieniach. Gołbowski uciekł, a spotkany w drodze sąsiadom opowiadał, że nieznanymi sprawcy spalili dom i wymordowali rodzinę. Gołbowskiem udowodniono winę, poczem sąd skazał ich na śmierć przez rozstrzelanie. Wnieśli oni prośbę telegraficzną o ulaskawienie do pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Setki milionów łapówki ofiarowano za wypuszczenie Stückgolda.

Z Warszawy donosi (Z). Od chwili aresztowania bankiera Stückgolda, największą troskę jego rodziny było wyrobienie go z więzienia za kaucyę. Poruszo-no wszystkie sprężyny, ale bezskutecznie. Między innymi ofiarowała rodzina Stückgolda 300 milionów marek nadkomisarzowi policji Wiskowskiemu. Nadkomisarz Wiskowski propozycję odrzucił i przesłrzedł władze. Tymczasem dyrektor banku Stück-

golda Federowicz wszedł w kontakt z niejakim Tabackiewiczem, dawnym agentem policyjnym, który pobral 160 milionów marek od niego, twierdząc, że nakłoni nadkomisarza Wiskowskiego do zmiany stanowiska. Nadkomisarz Wiskowski dowiedziawszy się o aferze, kazał zaaresztować Federowicza, oraz Tabackiewicza. Obaj przyznali się do winy.

»Księżniczka dolarów« z Rzeszowa w pułapce Co znalaziono w jej pończochach i peruce?

(t) Pomimo zupełnej dewaluacji marki niemieckiej oplaci się jeszcze widocznie przwozić piękne „one” i „five dollars” ze wschodu na zachód. Od czasu do czasu chwytają organa bezpieczeństwa waluciarzy, ale ile wielkich i potężnych ryb przemyka się przez szerokie okna sieci policyjnych! Wczoraj złowiono jednak lep-

szą szłukę. Zasłużona już Brygada lotna przytrzymała Maryę Wichtową, zam. w Rzeszowie przy ul. Baldachówka 1, wraz z 361 dolarami, które wiozła ukryte w pończochach i peruce. Wichtowa znana jest tuż organom, jako handlarzka waluta, którą wywozi do Katowic i tam sprzedaje pokątnym handlarzom.

Złodzieje kolejowi coraz beztelniej grasują Pięć wypadków kradzieży zarejestrowanych w policji w ciągu dnia.

Plaga kieszonkowców kolejowych przybiera w ostatnich czasach zatrważające rozmiary. Podróżująca publiczność nie jest pewna swego mienia, które znajduje się często w kieszeni ubrania, czy to na półce wagonu. Wczorajszego dnia zdarzyło się pięć wypadków kradzieży na krakowskim dworcu i w czasie jazdy pociągami. I tak między innymi p. Rzepieckiemu skradziono na dworcu srebrny zegarek z łańcuszkiem, p. J. Winderowi złoty zegarek z łańcuszkiem, wart. 35 mil., p. Zofii Zachorskiej w czasie jazdy pociągami z Zakopanego do Warszawy bagaż wartości 60 milionów. Schwytano na gorącym uczynku Em. Friedricha, nie-

bezpiecznego kieszonkowca, jak wkładał rękę do kieszeni podróżnego. Wreszcie p. Mieczysławowi Muszyńskiemu wyciągnięto podczas wsiadania do pociągu portfel z gotówką.

Należy dodać, że wiele osób okradzionych, nie zwraca się do pomocy policji, czy to dlatego, że nie uważa straty w czasie jazdy pociągami, czy to z tej racji, że interwencja policyjanta kończy się na sporządzeniu protokołu. A czas, to także pieniądź.

Jedną więc radą na złodziei: strzedz się, strzedz się i jeszcze raz strzedz się, gdy się jedzie koleją!

Wyekwipowanie ucznia kilkumilionowym wydatkiem.

Urzednicy posyłający dzieci do szkół. (t) Jutro rozpoczyna się nowy rok szkolny, a z nim troski rodziców, posyłających dzieci do szkoły. Bieda tym, którzy żyją ze stałych, u-

rzędniczych dochodów! Ich szczupłe pensje wrześniowe będą poważnie nadszarpnięte już wydatkiem na same książki. Słownik łaciński

Nowe banknoty 250.000-markowe.

Jak one wyglądają?

Kraków, 1 września.

Wczoraj podaliśmy wiadomość o puszczeniu w obieg 250.000 markowych banknotów. Wymiar tych banknotów wynosi: 190×100 mm, drukowane są one na papierze z wodnym znakiem. Rysunki obu stron banknotu przedstawiają kompozycje giloszowe w stylu renesansowym — utrzymane w kolorze brązowo-granatowym. Tło przedniej strony banknotu o odcieniu granatowym utworzone jest z drobnej siatki, na której widnieją liczby 250.000, rozmieszczone w równoległych poziomych rzędach, zaś tło strony odwrotnej utrzymane jest w kolorze brązowym. Rysunek przedniej strony banknotu przedstawia owal otoczony ramką z bogatych ornamentacji, nad owalem widnieje napis z lewej strony: „POLSKA KRAJOWA, z prawej: KASA POŻYCZKOWA“. — W środku na dużej rozecie uwidoczona jest duża liczba 250.000, nad nią napis: „Dwieście pięćdziesiąt tysięcy“, po bokach małe rozetki, z lewej granatowa, z prawej strony — brązowa, z cyframi 250.000 i napisy: marek polskich. W dolnej części owalu znajdują się napisy: „Warszawa, dnia 25 kwietnia 1923 roku“ oraz podpisy: Rybiński, dr. Mokrzycki, pod nimi napis: „Dyrektor Skarba Emisyjnego“ i pod-

pis M. Karpus. Tabliczka z napisem obowiązującym: „Państwo Polskie bierze na siebie odpowiedzialność za wymianę niniejszego biletu na przyszłą walutę polską według stosunku, który dla marek polskich uchwała władze ustawodawcze“ — umieszczona jest pomiędzy dwoma owalami z cyframi numeratora, nad nimi zaś białe liczby 250.000. Numeracja sześciocyfrowa z literą seryi w kolorze ciemnoczerwonym (ciemniejszym niż w 20-tk mk.). Rysunek odwrotnej strony banknotu obramowany jest ozdobną ramką. Po środku banknotu na tle szarem, znajduje się łarcza z godłem państwa otoczona wieńcem laurowym i ornamentacjami z kompozycji giloszowych. Nad łarczą ułożona jest wstęga z łukowym napisem: „Dwieście pięćdziesiąt tysięcy“ i małymi liczbami 250.000. — Na dole pod łarczą z godłem państwa umieszczono tabliczkę z napisem: „Kto podrabia lub fałszuje bilety Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, albo puszcza w obieg, lub usiłuje puścić w obieg podrobione lub fałszowane bilety, podlega karze ciężkiego więzienia“. Po nad tabliczką znajduje się mała liczba 250.000. Po obu stronach tabliczki z napisem obowiązującym na ozdobnych owalnych rozetkach widnieją małe liczby 250.000.

sposób uroczysty i zgodnie z ustalonymi ceremoniałem wręczył odznaki Krzyża oficerskiego orderu „Odrodzenia Polski“, naczelnikom wydziału przemysłowego w województwie Julianowi Nowickiemu, starszemu podgórskiemu Michałowi Rawskiemu i kierownikowi oddziału w województwie Michałowi Zawadzkiemu.

WFISY NA ODDZIAŁ FARMACEUTYCZNY W UNIW. JAGIELLOŃSKIM. Ze względu na brak miejsc w pracowniach przyrodniczych wydz. fil. i na możliwość przyjęcia ograniczonej tylko ilości słuchaczy na studia farmaceutyczne, kandydaci pragnący zapisać się na I rok oddziału farm. winni zgłosić się do dnia 12 września. Podania, do których należy załączyć metrykę urodzenia i świadectwo dojrzałości, przyjmuje codziennie dyrektorka oddziału farmaceutycznego. (Instytut chemiczny Uniwersytetu, ul. Jagiellońska 22, II p.).

WYCIECZKI KRAJOZNAWCZO DO PIENIN, koleją, samochodami 1 łódkami organizuje sekcja wycieczkowa krakowskiego Ogniska naucz. 8 i 9 września Wyjazd z Krakowa 8 b. m. wieczorem, powrót do Krakowa 9 września wieczorem. Koszt wycieczki, obejmujące jazdę koleją, samochodami (75 mk.) i łódkami wynosi 500.000 mkp. od osoby. Zgłoszenia osób należących do inteligencji umysłowo pracującej, przyjmuje w formie przysyłania 500.000 mkp. najpóźniej do 5 b. m. przewodniczący sekcji wycieczkowej p. Jan Szkodnicki w Krakowie, Hynek Główny 29.

W PARKU DR. JORDANA odegra w sobotę 1 bm. orkiestra 6 pułku artylerii połowej utwór wyjątkowe koncertowe. Jest to pierwszy występ tej orkiestry, która w pełnym swoim składzie da popis przed naszą publicznością. Zawody młodzieży zapowiadają się bardzo interesująco. Nagrody przeznaczone dla zwycięzców są dostosowane do potrzeb szkolnych, przelo bardzo praktyczne.

WARUNKI PRACY I PŁACY ROBOTNIKÓW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIM Nr. 195 „Monitora Polskiego“ zawiera orzeczenie nadzwyczajnej komisji rozjemczej, ustalające warunki pracy i płacy robotników rolnych w województwie krakowskim, które weszło w życie z d. 1-go sierpnia b. r.

O REMONT SZKÓŁ PRZY UL. WĄSKIEJ. — Na czwartkowym posiedzeniu sekcji skarbowej r. m. Dr. Müller poruszył sprawę remontu 2 budyneków szkolnych przy ulicy Wąskiej i Wawrzynca, niedawno oddanych gminie przez wojskowość w stanie zupełnego zniszczenia. Gmina z powodu braku pieniędzy, przystąpiła do remontu tylko jednego budynku, lecz i ten odbywa się w tempie powolnym z powodu trudności finansowych. Dr. Müller domagał się interwencji Prezydium miasta w Ministerstwie Skarbu i Spraw Wojskowych oraz w Prezydium Rady Miejskiej w sprawie bezwzględnej wypłaty przynajmniej 5-ciuset milionowej pożyczki na remont powyższych budynków. Wiceprezydent Sarte oświadczył, że kosztorys powyższych robót będzie w tych dniach gotowy i że gmina będzie interweniowała u rządu o zaliczkę. Spodziewać się należy, że posłowie i senatorowie krakowscy poprą energicznie tę akcję. Zaznaczyć należy, że wobec masowego napływu dzieci do szkół krakowskich, sprawa pomieszczenia szkół w Krakowie przedstawia się wprost katastrofalnie i dlatego remont powyższych szkół powinien być jak najszybciej przeprowadzony.

ZNANA W MIEŚCIE NASZYM INSTYTUCJA SS. FELICYJANEK „NA Blichu“, przy ul. Kółkarskiej 1. 7, znajduje się wprost w rozpaczliwym położeniu. Do troski o codzienne utrzymanie około stu biednych i zubożałych staruszek i kalek z różnych sfer i z różnych stron kraju — co przy zupełnym nieposiadanym funduszów, z ofiar tylko i z kwesły się uskutecznia, przybawia drugą nagłą troską o budynek zakładu, który, wraz z kaplicą, zagrożony jest formalną ruiną. Muru pozostające, ryny popuszczone, dach podziurawiony, wymagają koniecznej, a rychłej reparacji. Wobec milionowych wydatków, jakie to za sobą pociąga, przełożona zakładu zwraca się ponownie do ofiarności publicznej, a gorącą prośbą o pomoc, aby

w tym roku jeszcze można było zagrożony budynek uratować. Daki na ten cel zbrojny zechcą szlachetnie „Ofiarodawcy składają w Administracji „Ilustrowanego Kurjera Codziennego“.

(f) **ŚMIERTELNY UPADK Z RUSZTOWANIA.** Wczoraj spadł z rusztowania budowli Akademii Górniczej robotnik Franciszek Karski, zam. w Podgórzu Krzemionki tak nieszczęśliwie, że poniósł śmierć na miejscu.

(f) **WYPROSZONY GOŚĆ.** Jakób Mazurek, znany włamywacz został odstawiony przez władze Czechosłowackie, gdzie przebywał w tamt. więzieniu za kradzież tam popełnioną.

(f) **OGŁAZA SIĘ UBRAĆ, TYMCZASEM JA „UBRANO“.** Leokadia Legutka, lat 23, zam. w Zawierciu, gdyż przyszedłszy do sklepu M. B. Wolfa przy ul. Godzkiej w towarzystwie drugiej kobiety, skradła 1 sztukę materii wartości 2 milion. mkp. Od Legutki materię odebrano i osadzone w aresztach. Jest to specjalistka w podobnych kradzieżach sklepowych.

(f) **FUTRZANA KRADZIEŻ.** Z niezamkniętej łazienki mieszkanka Hirscha Neumana przy ul. Dieflowskiej 1. 9, skradziono futro męskie piżmowe, kolnier selskiński i zakiet perski kłozowy, czarny, bez podszewki, czapkę męską selskińską i kilka kawałków skórek, które to przedmioty wisiały zapakowane w przesieciarado w łazience. Kiedy kradzież ta popełniona została, Neuman podać nie może.

(f) **DROBNE KRADZIEŻE.** Z niezamkniętego mieszkania Jakcha Eisiga przy ul. Dajwór 4, skradziono 2 palta męskie czarne niewykończony — wartości 16 milionów marek.

Hamowi Spitzowi skradziono z podwórza domu przy ulicy Krakowskiej, wózek ręczny dwukółkowy, wartości 2 miliony marek.

Katarzynie Radó, zamieszkałej przy ulicy Królowej Jadwigi, skradziono poduszkę wartości 1 milion marek, którą wywiesiła na parkanie.

Z kraju.

(Z) **WYJAZD GEN. SIKORSKIEGO NA WIEŚ.** Gen. dywizji Władysław Sikorski udał się na wieś, gdzie opracuje spostrzeżenia wojskowe z czasów pobytu we Francji.

(Z) **KOLEJNICTWO PRYWATNE W POLSCE.** Mia rodajne czynniki rządowe zastanawiają się obecnie nad sprawą kolejnictwa prywatnego, które ma być utworzone w Polsce. Koleje prywatne mają powstać tam, gdzie nie sięga się kolei państwowych.

POTANIENIE MIĘSA W WARSZAWIE. Urzędowi do walki z lichwą udało się w dniu wczorajszym przełamać opór hurtowników mięsnych. Już wczoraj Warszawa zaopatrzona była w mięso należycie.

Wczoraj od rana we wszystkich jatkach pełno było mięsa, zarówno wołowego, wieprzowego, jak i cielęcego. Mięso najdroższych gatunków t. zw. koszerne staniało nawet o... 2 tysiące mk. na funcie.

Interesującym jest szczegół, że na niedawnym głodzie mięsny w stolicy chcieli trochę zarobić nasi kmiotkowie i nazwózili do Warszawy okazałe ilości drobiu, który częściowo stanął, a częściowo zajął się zepsuć.

(Z) **ZNOWU PODROŻENIE TRAMWAJU W WARSZAWIE.** Od niedzieli tramwaj będzie kosztował 4500 marek.

DRUGI DZIEŃ KONGRESU METAPSYCHICZNEGO W WARSZAWIE. Wczoraj w drugim dniu międzynarodowego kongresu metapsychicznego w „słuchano referat dr. Geleya o zjawiskach świetlnych, obserwowanych w instytucie międzynarodowym metapsychicznym w Paryżu podczas doświadczeń z medium „Erio“, pani Eissen o doświadczeniach w Sorbonie z meryum „Ewa C.“ w r. 1922, i dra Wihamsa Mackensie „Rozważania biologiczne i względnie zjawisk naturalnych“, oraz dr. Brugmanna „Telepatyczny siła bierny pod kontrolą zjawisk psychofizycznych“ (z przezręczkami). Referat p. Mackenzie wywołał ożywioną dyskusję, w której ciąg dalszy odłożono do wlotku, kiedy już program zjazdu będzie wyczerpany.

CZTEROPIĘCIOSTRONNY STRAJK. Wczoraj przetrwał przez personalną kłótnię dotychczasowe wysiłki na tle żądań ekonomicznych. Załaga zaktualizowała szybko,

gdyż już o godz. 7 wiecz kolejką funkcjonować zaczęły. Jedynie na koleje marekiewicki ruch nie uległ przerwaniu.

(Z) **TRAGICZNE ŚMIERCI SZYKAN KAMIENICZNIKA.** Przy ul. Sienkiewicza mieszkał student uniwersytetu, Cezary Gumkowski wraz ze swym bratem. Wskutek szykan rządów domu brat jego przed kilkoma dniami zwaryował, a on sam popełnił zaś samobójstwo.

(Z) **NOWY MORD NA FUNKCJONARIUSZACH POLICJI.** Wedle telegramu z Nowogrodka, banda cypryszków zamordowała przewodnika policji Turlińskiego i dwóch posterunkowych.

W CENTRALI TELEFONICZNEJ W KĘPACH zaprowadzono służbę całodzienną.

NIEMCY ZŁĘKLI SIĘ NAPŁYWU STUDENTÓW NA POLITECHNIKĘ GDŃSKĄ. Z kół akademickich donoszą nam, że w ostatnim czasie politechnika gdańska odmawia niemal systematycznie przyjęcia zgłaszających się studentów z Polski, tłumacząc to przepełnieniem. Temsamem wiadomości, rozpowszechniane ze strony niemieckiej o rzekomego równoprawnienia studentów z Polski z Niemcami zupełnie bezpodstawne. Nacyonalizm niemiecki złożył się cyfry przeszło 500 studentów z Polski, z których jednak połowa jest tylko Polaków i obawia się że przeważają i uniemożliwią napływ studentów z Rzeczy niemieckiej.

ŚMIERNY AKTOR HOLENDERSKI OFIARĄ KATASTROFY AUTOMOBILOWEJ. Znany holenderski aktor Louis Bouwmeester został w czasie przejazdu samochodem wyrzucony z wozu na ziemię z powodu przechylecia się samochodu. Artysta odniósł ciężkie obrażenia i stan jego zdrowia jest bardzo poważny. Niebezpieczeństwo powiększa fakt, że Bouwmeester liczy obecnie już 80 lat wieku.

KRWAWA ZEMSTA. W Wiedniu zabił Otto Eisler swojego ciocięcego brata kupca drzewnego Roberta Eislera z zemsty za to, iż ten wykluczył go ze spółki w swej firmie.

MASOWY LOKAUT KRÓLEWIECKICH ROB. FOR. Według informacji Tel. Komp. nastąpił w dołkach królewieckich masowy lokaut wszystkich robotników portowych, z powodu niedotrzymania warunków umowy.

MARCI HARDINGA. W Stanach Zjednoczonych ukazała się w najbliższym czasie marką i portretem zmarłego prezydenta Hardinga. Będą to marki dwucentowe.

POGŁOSKI O ŚMIERCI EDISONA. W Stanach Zjednoczonych rozszalała się w ubiegłym tygodniu pogłoska o śmierci Edisona, co oczywiście wywołało ogromną sensację. Edison przedczą swoje wakacje w towarzystwie znanego bogacza Forda w zacisnej okolicy nad jeziorem Michigan. Na telegraficzne zapytania licznych redakcji skierowane do Forda odpowiedział Edison osobą idącą za przykładem Marka Twaina, że doniesienie o jego śmierci jest całkowicie fałszywe i nie ma najmniejszego prawdopodobieństwa. Okazało się, że powodem pogłosek było okaleczenie rekl, którego wielki wynalazca doznał przy otwieraniu puszek z konserwami.

OHYDNA PROFANACJA TRUPÓW. W Monachium aresztowano pewnego ślusarza, który zakradał się do trumian i dopuszczał się tam piciowych wykreozł na niewięszych zwłokach. Aresztowany przynajmniej na policję, że już od szeregu lat ulega temu ohydnyemu zbroczeniu.

W miesiącu sierpniu 1923 r. podwyższono pobory dla pracowników handlowych o 60 procent. 2909

Z DZIEDZINY MODY.

Stylowa suknia.

Stylowa suknia — to obecnie ulubiony typ toalety wieczorowej. Na rycinie powyższej widzimy piękną stylową suknię z tiulu, który obecnie wchodzi znowu w modę i z jedwabiu „du chesse“.

ZARZĄD POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA
ORĘBIEG KRAKOWSKIEGO zwraca się z prośbą do
wszystkich instytucji, urzędów i t. p., które posiada-
ją puszki, względnie bloczki P. C. K., aby zechcia-
ły powyższe odprowadzić do dnia 20 września 1923
r. do Zarządu P. C. K. w Krakowie, ul. Grodzka Nr.
6, w godz. od 9—14 w południe. 2907

TEATR, LITERATURA I SZTUKA.

**OSTATNIE TRZY WYSTĘPY M. PRZYBYŁKO-
POŁOCKIEJ, JERZEGO LESZCZYŃSKIEGO I
WIĘTORA BIEGAŃSKIEGO W „BAGATELI”.
„KOCHANEK OD SERCA”.**

Występy znakomych artystów pp. Maryi Przy-
byłko - Połockiej, Jerzego Leszczyńskiego i Wikto-
ra Biegańskiego, które są wielką atrakcją artysty-
czną Krakowa, dobiegają końca. A miało być tylko
dzisiaj i jutro dwukrotnie wystawioną zostanie
świeciana komedia Verneilla „Kochanek od serca”,
która codziennie zapełnia salę „Bagateli” wyboro-
wą publicznością, zawsze z zapalem oklaskującą
wyborną grę niezrównanych artystów.

**POPOŁUDNIOWE PRZEDSTAWIENIE
W „BAGATELI”.**

Chcąc udostępnić zobaczenie nadzwyczajnej gry
artystów teatrów Szymonowich w osobach pp. M.
Przybyłko - Połockiej, J. Leszczyńskiego i W. Bie-
gańskiego, urządził dyrekcja popołudniowe przed-
stawienie o godzinie 4 1/2 po cenach znizowanych, na
którym odegrany zostanie po raz przedostatni „Ko-
chanek od serca”. Wczorém ostatnie przedstawie-
nie „Kochanka” po cenach wieczorowych.

**OTWARCIE NOWEGO SEZONU W „BAGATELI”.
„ZABUSIA” G. ZAPOLSKIEJ.**

W poniedziałek dnia 3-go września „Bagatela” roz-
poczyna piąty sezon teatralny „Zabusia” G. Zapol-
skiej. Jest to utwór w koncepcji i w fakturze wprost
mistrzowski. Po rehabilitacjach rozmaitych dam i
damek mniej lub więcej komedycznych, z satyry-
kacją ogląda się te warszawską Nanę.
Sztuka otrzymała pierwszorzędną obsadę: pp. Mo-
dzelewska Józefa, Ordynska, Sznage - Andruszew-
ska, Słonecka - Rygierowa, Werlich, Noskowski -
(reżyser), Wesolowski, Zbucki mają szerokie pole
do popisu.

**ABONAMENTY NA ROZPOCZYNAJĄCY SIĘ SEZON
W TEATRZE „BAGATELA”** kancelarya teatru
wydaje tylko do godziny 12. Pierwszeństwo mają a-
bonenci z ubiegłego sezonu.

STEFAN TURSKI NA PROWINGIŁ. P. Stefan Tur-
ski korzystając z urlopu udzielonego mu przez dy-
rekcję „Teatru Bagatela” objeździe w ciągu września
trzydzieści miast Małopolski. W pierwszym tygodniu
zajmie sympatyczny autor w następujących miastach
w Tarnowie 1, Rzeszowie 2, Nowym Sączu 3,
Grybowie 4, Jasle 5, Sanoku 6, Samborze 8, Dro-
hobyczu 9, Boryslawiu 10 września.

**OTWARCIE 4-tej REPREZENTACYJNEJ WYSTA-
WY OBRAZÓW Tow. „Polski Akropolis”,** przy ul.
Floryjańskiej 55, odbędzie się 2-go września b. r. o
godzinie 12-tej w południe.

Od sekretarki mogą Udziałowcy pobierać swoje ro-
czne legitymacje. — Wstęp dla udziałowców, Towar-
zystwa, członków redakcji, dyrektorów i kierowni-
ków towarzystw artystycznych i muzeów, oraz słuch-
aczy Akademii Sztuk Pięknych, wolny. Osobnych
zaproszeń nie wysłała się. 2919

**REPERTUAR TEATRÓW KRAKOWSKICH:
TEATR „BAGATELA”.**

Sobota: „Kochanek od serca”.
Niedziela popol.: „Kochanek od serca”.
Niedziela wiecz.: „Kochanek od serca”.
Poniedziałek: „Zabusia”, (premiera).
Wtorek: „Zabusia”.
Środa: „Zabusia”.
Czwartek: „Zabusia”.

Kurjer handlowo-przemysłowy.

Giełda pieniężna i papierów dywidend.

Kraków, 1 września.
(Stm) Na nastroju dzisiejszej giełdy papierów wra-
tosiojących znać było pewne odprężenie po zła-
wieńiu „ultima”. Całe przedpołudnie zostało bankom
i klientom na roznośnieniu torhami, walizkami i na-
wet koszmami gotówki — ale na południe atmosfera
 była już „czysta”. To też transakcji było wiele, a
kursy wykazywały: laworotem dalej Zieleniowski,
wzmocnił się Chodorów, z Biejszych zwraca uwagę
dalej systematyczny pochód zwykły Strużka,
zainteresowanie się ponownie Żegluga i Rolnictwie
z powodu subsykcji „w toku” — Na poglądzie
wznieć silnie. Nastroj nagół zwykły, ale prze-
widywanie na najbliższe dni utrudnione z powodu
dalej trwającego braku gotówki.

Płacono w Krakowie za	
Dolary	256.000—257.000
Funty szterlingi (czeki)	—
Floreny holend. (czeki)	—
Franki francuskie	—
— belgijskie	—
— szwajcarskie (czeki)	46.500—46.200
Liry włoskie	—
Marki niemieckie	—
Korony austriackie (czeki)	1 362—364
— czeskie (czeki)	7.600
— węgierskie	—
Leje rumuńskie	—

Aktowe Tow. hand. i przem.	Waluta markowa	W tysiącach marek
ofiarow. żądano	transakcje	
Polskie Tow. hand.	80	100 90—92
„Pharma”	210	250 230—240
Bracia Rolnicy I	40	50 43—46
Polski Glob	65	85 75
Żegluga polska	19	27 23—25
Zieleniowski	2000	2300 2075—2250
H. Cegielski	150	170 160—168
Parowozy	125	150 150—125
„Trzebinia”	250	300 260—280
„Górka”	2700	3100 2900—2950
Siersza	1250	1450 1300—1400
„Tepege”	575	650 600—625
Polska nafta	120	150 128—137
„Pokucie”	110	140 125—130
Strug	175	225 182—200
Synd. koszykarski	120	250 130
Krakus	130	160 140—150
Chodorów	1300	1450 1325—1400
Cmielów	240	280 250—260
Elektrownia Siersza	75	90 78—85
S. W. Niemojowski	170	190 175—180
Polski Bank Przem.	80	110 93—95
Bank Hipoteczny	130	150 135—136
Bank Małopolski	90	110 105—106
Ziemiński Bank Kred.	40	60 50—54
Bank Zw. Sp. Zar.	550	650

GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa. (PAT.) Waluty. Dolary Stanów zjed. 249,000.
Czeki. Belgia 11,700, Berlin 0,0215, Gdańsk 0,0215, Ho-
landia 98,100, Londyn 1,134,000—1,139,500, Nowy Jork
249,000, Paryż 14,250, Praga 7,840, Szwajcaria 45,050,
Wiedeń 3,51, Włochy 10,780.
Akcyje. Cytry w tysiącach marek polskich: Bank ma-
łopolski Kraków 35, Bank zw. sp. zar. 600—620, 610,
Cegielski 155—165, 160, Rndziński 700—775—760 a 5 sztuk
800, Ursus 325—360—330, Parowozy 140—150—145, Żegluga
27, Pocisk 170—140, Zieleniowski 2050—3040, Chodorów
1300—1325—1320.

GIEŁDA SZWAJCARSKA.

Zurych. (PAT.) Zamknięcie giełdy. Berlin 0,00004,5,
Holandia 98,100, Nowy Jork 554, Londyn 25,200, Paryż
3,115, Mediolan 32,37, Paryż 16,30, Budapeszt 0,05 1 1/8,
Bukareszt 2,50, Belgrad 5,35, Sofia 5,25, Warszawa 0,0023,
Wiedeń i austriacka korona stemplowana 0,0078.

GIEŁDA ZŁOZOWA.

Kraków. (PAT.) Mąka żytnia 70% 800,000. Tenden-
cja słaba. Przy podazy mały popyt.

**Nowa taryfa
pocztowo-telegraficzno-telefoniczna.**

Z dniem 1 b. m. wchodzi w życie nowa podwyż-
szona taryfa pocztowa, telegraficzna i telefoniczna.
Według tej taryfy wynosić będzie opłata n. p. za
normalny list zwykły do 20 gr. w obrocie krajowym
1000 marek; za kartkę pocztową 500 marek; do
Czechosłowacji, Rumunii i Węgier za list 1600
Mkp.; za kartkę 900 Mkp.; do innych wreszcie kraj-
ów za list 2000 Mkp.; za kartkę 1200 Mkp.
Za przekaży pocztowe, zależnie od wysokości
wplaconej kwoty, a więc n. p. do 1000 Mkp — 50
Mkp.; do 20,000 — 400 Mkp.; za każde następie
10,000 Mkp. — 50 Mkp., przyczem nowa taryfa
znosi dotychczasową opłatę manipulacyjną za zwy-

kle przekazy, a natomiast wprowadza obowiązek ui-
szczenia opłaty za użycie odcinka przekazanego do
korespondencji prywatnej, w wysokości należności
za kartkę pocztową. Od należności tej są wolne
jednak krótkie zapiski wskazujące wysokość kwoty,
adres nadawcy oraz cel i tytuł wplywu.
Należności od wartości (asekuracyjna) tak listów
wartościowych jak i paczek, pozostaje nie zmienio-
na i wynosi po 50 marek za każde 10,000 marek.
Opłata za paczki podniesioną została o 100%.
Należności za polecenie wynosi tak, jak dotych-
czas 1000 Mkp, należności natomiast n. p. za rece-
pisy zwrotne za ściąganie pobrania, za doręczenie
pośpieszne przesyłek, za skrytki i przegródki, za re-
klamacyjne podniosły się o 100%.

Składowe za paczkę wynosić będzie za każdy
dzień zwłoki 1000 Mkp., najwyżej zaś 20,000 Mkp.
Taryfa telegraficzna podwyższa opłatę od wyrazu
na 1000 Mkp. — najmniej jednak 10,000 Mkp. za
telegram. Za telegram pilny należności potrójna. —
Stawki za telefoniczne rozmowy, międzymiastowe
podwyższono jak następuje: za rozmowę na odleg-
łość 25 km. — 3,000 Mkp.; za 50 km. — 6,000
Mkp.; za 100 km. — 9,000 Mkp., ponad 100 za każ-
de dalsze 100 km. — 8000 Mkp. Za rozmowy pilne
należności potrójna. Nowa taryfa rozszerza wresz-
cie granic podawania wartości przy listach wartos-
ciowych i paczkach do 5,000,000 Mkp. i dopuszcza
nadawanie pieniędzy na jeden przekaz pocztowy i
telegraficzny, oraz obciążenie przesyłki pobraniem
również do 5,000,000 Mkp.

Nowe opłaty pocztowe obowiązują od dziś z wy-
jątkiem opłat kwartalnych i rocznych, co do których
podwyżka wchodzi w życie dopiero z 1 października.
Abonenci telefoniczni, dla których podwyższona
opłata abonamentowa nie będą dogodnie, mogą
wypowiedzieć abonament na 2 tygodnie przed 1
października.

(Szcz.) **ZMIENIONE STAWKI CELNE.** Minister-
stwo handlu ogłasza rozporządzenie podnoszące nor-
malny mnożnik celny do wysokości 48,000 punktów.
Mnożnik zmniejszony wynosi 36,000 punktów. Zmienione
stawki celne obowiązują od trzeciego września.

(Szcz.) **PODWYŻSZENIE OPŁAT OD SPIRYTUSU
I PIWA.** W dniu dzisiejszym opublikowano rozpo-
rządzenie rady ministrów z 26 b. m. podnoszące o-
płaty podatkowe od spirytusu, piwa i kwasu octo-
wego. Podatek od litra 100 proc. spirytusu w gorzel-
niach przetwarzających owoce podniesiono z 55 na
60,000 marek, w gorzelniach przemysłowych na 61
tys. marek. W przedsiębiorstwach przetwarzających
wywary na sole potasowe podniesioną za litr 100
proc. spirytusu podatek na 60,000 marek.
Opłaty w browarach małopolskich podniesione zo-
stały od hektolitra brzożki piwnej z 6,900 na 18,400,
z 7,050 na 18,800, z 7,200 na 19,200, z 7,350 na 19
tys. 600, z 7,500 na 20,000, zależnie od wielkości
danego browaru.
Opodatkowanie kwasu octowego podniesiono z
6,000 marek na 12,000 marek od kilograma kwasu
bezwodnego.
Rozporządzenie obowiązuje od dnia ogłoszenia. O-
podatkowaniu podlegają także zapasy spirytusu, pi-
wa i octu.

Grecya odrzuca częściowo żądania włoskie

Ateny (PAT.) Odpowiedź grecka na notę włoską
została wczoraj w nocy doręczona poselstwu włoskie-
mu. W odpowiedzi swojej rząd grecki wyraża prze-
konanie, iż twierdzenia włoskie, jakoby rząd ateński
ponosił odpowiedzialność za ciężką obrzę, jakiej się
dopuszczono w stosunku do Wołch są nieustrasze.
Rząd grecki zaznacza, iż nie jest w możności przy-
jęcie żądań włoskich wyłuszczonej w paragrafach
4, 5 i 6, włoskiej noty werbalnej, ponieważ żądania
te sprzeczają się honorowi i narodom suwerenno-
ści państwa. Grecya godzi się natomiast wyrazić i
w sferach oficjalny rządowi włoskiemu swoje ubole-
wanie i gotzi się oddać honory fladze włoskiej. Pa-
leji godzi się, aby w świątyniach greckich odbyły się
nieszczęśliwa żałoba w obecności przedstawicieli
rządu greckiego. Godzi się ona też, aby oddane zo-
stały honory wojskowe w czasie eksportacji zwłok

ofiar mordu, oraz na dopuszczenie oficerów wło-
skich do udziału w Komisji śledczej. Odpowiedź Gre-
cji wyraża nadzieję, że Wołchy uznają stanowisko
rządu greckiego, który ożywny jest duchem pojed-
nawczym, oraz pragnie udzielenia należytego za-
dośćuczynienia — za słuszne i uzasadnione.

Dlaczego Grecya tak szybko odpowiada?

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego”).
Rzym, 31 sierpnia. (U) Jak wiadomo, nota włoska
do Grecji z 29 b. m. nie wyznaczała dokładnie ter-
minu odpowiedzi. Donoszą jednak, że poseł włoski
w Atenach zażądał umnie odpowiedzi w 24 godzinach,
co też Grecy spełnili.

**Włochy nie zadawoła się
odpowiedzią grecką.**

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego”).
Rzym, 31 sierpnia. (U) W sferach politycznych
twierdzą, że rząd włoski uzna odpowiedź grecką za

bezwzględnie niewystarczającą i wyciągnię z tego
wszystkie konsekwencye.

**Wojskowe zarządzenia Włoch.
Mobilizacja floty.**

Rzym. (AW) Według ostatnich informacji, we
włoskim ministerstwie wojny rozpoczęto gorączko-
we prace w związku z krokami rządu. Jak donoszą
z Neapolu i z Tarenta, zmobilizowano prawie całą
flotę włoską. Równocześnie wydał rząd ostry zakaz,
zamieszczania jakichkolwiek informacji o ruchach
wojsk. Przekroczenie zarządzenia grozi konfiškacją
pisma.

pnik piechoty strzymały rozkaz trzymania się w po-
gotowiu.

Także piechota w pogotowiu.

Rzym. (AW) Według dalszych informacji, kilka
oddziałów włoskich („carabinieri”), jak również 47

Flota włoska przed Pireusem?

(Telefonom od naszego korespondenta).
Brindisi, 31 sierpnia. (U) Podróżni, którzy tu przy-
byli na greckim okręcie z Aten oświadczają, że be-
pośrednio przed portem Pireus spoikali flotę włoską.
Komenda portu w Brindisi nie pozwoliła odje-
chać okrętowi greckiemu do ojczyzny i równocześnie
wydała zakaz zawijania do portów greckich wszyst-
kim okrętom włoskim. (Pogłoska taka krąży już od
wczoraj. Red.)

Anglia i Francya w obronie Grecyi?

Uważają one stanowisko Włoch za zbyt ostre. — Głos winna mieć Liga Narodów i konferencya ambasadorów.

W Anglii.

Londyn. (PAT.) W angielskich kołach urzędowych uważają, że żądania włoskie wystosowane do Grecyi z powodu zamordowania Komisji delimitacyjnej są zbyt porywcze i surowe.

Londyn, 31 sierpnia. (U.) Prasa angielska potępiając ostro mord dokonany w Albanii, krytykuje jedną kowół stanowisko Włoch wobec Grecyi. „Daily Telegraph“ twierdzi, że żądania Mussoliniego przekraczają granicę normalnych żądań. Zwłaszcza ostro atakuje „Daily Telegraph“ półrządowy komunikat włoski, oskarżający mord grecki o morderstwo. Również „Times“ wypowiada się przeciw zbyt ostrej akcji Mussoliniego. Cała prasa angielska podkreśla, że Mussolini winien był sprawę oddać Lidze Narodów i że przedewszystkiem kompetentną instancją była Rada Ambasadorów, a to dlatego, że zamordowani Włosi byli członkami międzysojuszniczej Komisji, delegowanej do Albanii przez Radę Amba-

sdorów w związku z realizacją traktatów pokojowych. (Wiadomości te wskazują, że Anglia wbrew pierwszemu doniesieniom skłonna jest do interwencji na rzecz Grecyi. Red.)

We Francyi.

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego“.)

Paryż, 31 sierpnia. (U.) Prasa francuska wyraża żal, że Mussolini stawia kwestję włosko-grecką na ostrzu miecza. Francya zdaje sobie sprawę z obydwi dokonanego morłu, uważa jednakowoż, że nota włoska a także wojskowe zarządzenia Mussoliniego sprzeczne są z zasadami Ligi Narodów, której członkiem są Włochy. Zanim jakieś państwo należące do Ligi sięga do arsenału zbrojnych represji przeciw drugiemu członkowi Ligi Narodów — winno sprawę oddać pod sąd Ligi, a dopiero, gdyby wyrok Ligi był odrzucony przez obydwie strony, można rozpocząć zbrojne kroki.

Co robi Rada ambasadorów?

Rzym (AW). Generalny sekretarz międzysojuszniczej komisji dla spraw ustalenia granicy grecko-albańskiej przesłał rządowi włoskiemu odpis swojego sprawozdania dla konferencyi ambasadorów, wyrażając przytem głębokie ubolewanie z powodu popełnionego mordu.

Paryż, 31 sierpnia. (U.) Rada ambasadorów napiętnowała mord dokonany na misyi włoskiej w Albanii. Co do sankcyj podjętych przez Włochy, delegat angielski wyraził zastrzeżenia twierdząc, że Włochy sprzeniewierzyły się zasadom Ligi Narodów i nieuznawały kompetencji rady ambasadorów.

Należy oczekiwać akcji ze strony rady ambasadorów co do rodzaju, którego nie ma jeszcze konkretnych danych.

Grecya wyraża żal Radzie Ambasadorów.

Paryż (PAT). Polradio Grecki charge d'affaires wyraził Radzie ambasadorów ubolewanie rządu greckiego z powodu mordu dokonanego na członkach włoskiej Komisji delimitacyjnej.

Senat rozpocznie prace 10 h. m.

Na pierwszym posiedzeniu sprawa uposażeń i emerytów.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. Podkomisja skarbowo-budżetowa senatu zbierze się 10 h. m. Na pierwszym posiedzeniu rozpatrywany będzie projekt uposażenia

pracowników państwowych i wojska oraz w sprawie zaopatrzenia emerytów cywilnych i wojskowych. — Referuje senator Buzek (Piast).

Objęcie teki handlu i przem. przez p. Szydłowskiego pewne

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Dowiaduje się, że poseł Marian Szydłowski, o którego kandydaturze na ministra handlu i przemysłu donosiliśmy, stan-

wisko to obejmuje. Nominacja nastąpi w tych dniach.

Minister Dr. Głabiński o sprawie „numerus clausus“

Ustawa z roku 1920 dopuszcza ograniczenie liczby studentów przez uniwersyteckie Rady Wydziałowe za zgodą ministerstwa. — Okólnik ministra Głabińskiego.

Warszawa. (PAT) Pan minister wyznał religijnych i oświecenia publicznego, Głabiński, w wywiadzie z przedstawicielem „Rzeczypospolitej“ oświadczył w sprawie kodyfikacji ustawodawstwa szkolnego i numerus clausus między innymi co następuje:

Ustawodawstwo szkolne jest ubogie i pod wielu względami nie wystarczające. Składa się na nie kilka zaledwie ustaw zasadniczych. Dotkliwie daje się uczuć brak ustawy o organizacyi władz szkolnych i organów samorządu szkolnego. Dalej ustawy o wychowaniu przedszkolnym i oświeceniu pozaszkolnym. Ustawy o szkolnictwie powszechnym średnim, ogólnie kształcącym i zawodowym. Niema wreszcie pragmatyki nauczycielskiej. Ministerstwo wyznał dwa projekty pragmatyki dla nauczycieli szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących. Przygotowuje się również projekt ustawy o szkolnictwie średnim ogólnokształcącym. Co do ustawy o szkolnictwie powszechnym, to ta nie może być jeszcze opracowana. Na nową sesję sejmową przygotowanych będzie

jednakże kilka ustaw.

Co do sprawy numerus clausus, to ten istniejący u nas prawie na podstawie ustawy z dnia 13 lipca 1920 r., o szkołach akademickich. Mianowicie na zasadzie artykułu 86 ustawy tej rada Wydziału Uniwersyteckiego „na prawo ograniczania liczby przyjmowanych studentów za zgodą ministerstwa wyznał religijnych i oświecenia publicznego“. Wobec ogromnego napływu słuchaczy do Uniwersytetu, z drugiej zaś strony wobec szczupłości miejsc w pracowniach. Rady Wydziałowe zniewolone są z konieczności ograniczyć liczbę słuchaczy, przyjmując tytuł jedynie ile pomieścić ich może dany Wydział. Niezależnie od projektu ustawy, który w komisji sejmowej oświatowej został uchwalony większością głosów, zawiadomieniem rektoryi wszystkich szkół akademickich, że zgadzają się na wprowadzenie przez Rady Wydziałowe numerus clausus w myśl ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. Rady Wydziałowe mają więc swobodę wprowadzania ograniczeń według istniejącej potrzeby i swego uznania.

Opieka państwowa nad inwalidami.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Ministerstwa: pracy i opieki społecznej, spraw wojskowych i skarbu opracowały szereg rozporządzeń normujących opiekę państwową nad inwalidami wojennymi, sierotami po inwalidach, po poległych i zmarłych, których śmierć jest w związku ze służbą wojskową. Jedno z pierwszych rozporządzeń zajmuje się sprawą umieszczania inwalidów niezdolnych do samodzielnej pracy zarobkowej i pozbawionych opieki państwowej w zakładach opiekuńczych.

Drugie rozporządzenie ustala warunki, na jakich ciemniemi inwalidami mogą otrzymywać bezpłatnie ze skarbu państwa narzędzia, środki pomocnicze do pracy zarobkowej, oraz psy, których mają ich prowadzić. Rozporządzenie trzecie reguluje kapitalizację rent inwalidzkich. Rozporządzenie 4 określa prawa sierot w państwowych zakładach wychowawczych.

Budżet na jesiennej sesji Sejmu.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) We wszystkich

ministerstwach i urzędach głównych wie obecnie praca nad ułożeniem budżetu. Według dzisiejszego stanu prac widać, że budżet zostanie ułożony ostatecznie we wrześniu i uzgodnione z ministerstwem skarbu tak, że w październiku projekt budżetu będzie się mógł znaleźć na wotandzie Sejmu.

Odroczenie wyjazdu prezydenta Rzeczypospolitej do Lwowa.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Kancelarya cywilna prezydenta Rzeczypospolitej polskiej Jonsci o przybyciu p. Prezydenta do Spaly do Warszawy, który zajął się odrzu sprawami państwowymi, W dniu 2 h. m. wyjechał z przedmiotu do Lublina i do miasta województwa lubelskiego.

Z powodu nadmiernej ilości prac, które się nagromadziły w czasie wyprawy p. Prezydenta, zmuszony jest niestety odroczyć wyjazd do Lwowa, tak, że z Chelmu powróci do Warszawy. Pan Prezydent

po przybyciu do Warszawy przewodniczyć Egdzie w radzie ministrów, która się zbierze celem omówienia się w sprawach skarbu i przedyskutowania projektu jego naprawy. 9 h. m. wyjechał pan Prezydent do Kalisza, na zjazd h. wychowanków tamtejszego gimnazjum, którego, jak wiadomo był uczniem.

Wybitna poprawa w stanie zdrowia marsz. Rataja.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) W stanie zdrowia marszałka Rataja nastąpiła wybitna poprawa. Dziś obył dłuższą konferencyę z prezesem ukraińskiego klubu parlamentarnego posłem Podhrakim dalej z desygnowanym na ministra handlu posłem Marianem Szydłowskim, ministrem handlu posłem trzynych Kiernikiem i ministrem spraw wewnętrznych Zygmuntem Seyda.

Wicemarszałek Moraczewski bawi obecnie w swoim okręgu we wschodniej Małopolsce, powróci do Warszawy w sobotę lub w niedzielę, 2 wstędy marszałek Rataj porozumie się z nim co do sesji sejmowej.

Klub ukraiński za zwolnieniem Sejmu w październiku.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Po konferencyi z marszałkiem Ratajem poseł Podhirski oświadczył jednemu z dziennikarzy, że klub ukraiński nie widzi powodu do wcześniejszego zwolnienia parlamentu, niż w październiku.

Państwowe dobra i lasy.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Dowiaduje się, że min. rolnictwa zakończył swe badania nad zasadami komercjalizacyi dóbr państwowych i państwowych lasów. Minister rolnictwa p. Gościński wraca w sobotę do Warszawy i obejmuje urzędowania.

Rewizya umowy kolejowej z Czechami.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) Dowiaduje się, że rząd polski poddał zasadniczej rewizyi umowę kolejową z Czechami, zawartą 24 września 1920 r. Zaczynają należeć, że umowa ta do dziś dnia nie jest ratyfikowana przez Sejm.

Rezolucye ukraińskie o sprawie metropolity Szeptyckiego skonfiskowane.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 31 sierpnia. (A) Narodny komitet ukraiński odbył zebranie członków zamieszkałych we Lwowie w sprawie metropolity Szeptyckiego i powołał szereg rezolucyi, które w „Dile“ zostały skonfiskowane. Rusini zapowiedzieli więc na wypadek o ileby metropolita przybył do Lwowa w niedzielę.

Znowu nabój dynamitowy na torze kolejowym.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Lwów, 31 sierpnia. (A) Wczoraj o godz. 10³⁰ rano niezamni sprawy podłożył nabój dynamitowy pod szyny kolejowe, na przestrzeni Gródek Jagiellońskich—Rodatyca. Wybuch dynamitu nie spowodował na szczęście żadnej poważniejszej katastrofy.

Co mówi senator francuski o pobycie w Rosyi?

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 31 sierpnia. (Szcz.) „Journal de Pologne“ ogłasza wywiad swego współpracownika z senatorem de Monzie, który oświadczył mu, że życie w Rosyi szybko się odbudowuje i to nie na jakichś niezwykłych podstawach, lecz na podstawach zupełnie normalnych. Senator zaznacza, że pobyt w Rosyi bynajmniej nie uczynił go sympatykiem bolszewizmu ani nie nadwyrczył szczerzej sympatyj jaką żywi dla Polski. W Warszawie zetknął się senator de Monzie z radcą delegacyi polskiej w Moskwie p. Knolem, o którym bardzo mile wspomnienia wyłożył z pobytu w Rosyi. P. Knoł wydał na jego cześć w Moskwie przyjęcie, na którym byli między innymi Radek Sobelson, drugi Lasal bolszewizmu, p. Peters z misyi angielskiej w Rosyi i inni. Z rozmów tam prowadzonych, senator de Monzie odniósł wrażenie, że z Rosyją sowiecką można mówić bez narażania się na swanek współpracy francusko-polskiej.

Zajęcie Klaipedy przez Litwę leży w interesie Niemiec.

Królewiec. (AW) Tutejsza nacjonalistyczna „Ost Preussische Zeitung“ w szeregu artykułów zajmując się sprawą klaipedy. Z publikacyi tych wynika że obecny stan kwestyi klaipedy, tj. zajęcie Klaipedy przez Litwę leży zupełnie w interesie Niemców. Niemcy przez wywieranie swego wpływu na rząd litewski starają się wszelkimi sposobami o nie dopuszczenie Polski do portu klaipedyckiego. Obecne rozwiązanie kwestyi klaipedykiej jest teraz mniejszym nieszczęściem dla Niemiec, niż rozwiązanie polskie, niemniej różnym staraniem i znaczeniem Litwy, pomimo sztuczki dyplomatycznej i znaczenia Litwy, która potrzeba im jest tylko jako korytarz do Rosyi i dla usunięcia Polski od morza Bałtyckiego.

Nowy spiszek niemiecko-rosyjski przeciw Polsce i Francji.

Rewelacje prasy totewskiej.

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego”).

Ryga, 31 sierpnia. Prasa tuł przynosi rewelacje, że przed dwoma miesiącami zawarty został tajny układ rosyjsko-niemiecki, wedle którego na wypa-

dek ofensywnej akcji Niemiec przeciw Francji bolszewicy zobowiązują się sfinansować kurytarz gdański i pchać do Niemiec milion wojska.

Nowe szkoły polskie w czeskiej części Śląska Cieszyńskiego.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Cieszyn, 31 sierpnia. (U) Jak się dowiadujemy, w tym mieście szynkarz otwiera Maciej szkoła nowych szkół na Śląsku cieszyńskim, a to w Bo-

guminie, Cieszynie czeskim, Jabłonkowie, Bystrzycy i Łomnie Dolnej.

Galwanaukas koniecznie chce „oswobodzić” Wilno.

Kowno. (PAT.) Na otwarciu kowieńskiej wystawy (niektórzy) prezes ministrów Galwanaukas wygłosił mowę polityczną. Mowa ta opiewa w streżeniu: Dla utrwalenia niepodległości Litwy należąco posiadać aparat administracyjny, dobrze uzbrojone armie i pełną harmonię polityczną. Co dotyczy Litwy ostatniego, to mniejszości narodowe na Litwie powinny otrzymać prawo samorządowe, które niejednako nie kolidowało z interesami państwa. Polityka zagraniczna Litwy, jako małego państwa, powinna kroczyć drogami pokojowymi, dążąc do pokojowego rozwiązania wszystkich konfliktów, jednakże należy przyleżeć do oczu, że rozwiązania nie mogą być sprzeczne z zagrożeniem honoru państwa w stosunkach z innymi państwami Litwa będzie zawsze popierała te państwa, które dążyły do utrzy-

mania pokoju. Litwa jest interesowana w tem, aby idea Ligi Narodów weszła w życie. Sprawa Kłajpedy w rzeczywistości jest już rozwiązana. Port Kłajpedzki znajduje się w rzeczywistości w rękach litewskich, ale z niektórymi ważnymi państwami Litwa nie doszła jeszcze do porozumienia w sprawie Kłajpedy. Wobec tego Litwa powinna się bronić przeciwko projektom, które państwa te przedstawiają. Litwa uczyni wszystko, aby uchronić się od zamachów na jej niepodległość. Wreszcie zaznaczył Galwanaukas, że należy pamiętać o tem, że stolica Litwy, Wilno dotąd nie jest jeszcze oswobodzona. Prasa litewska uzupełnia tę mowę tem, że jest ona formalnym odrzuceniem francuskiego projektu statutu Kłajpedy.

Udaremnienie zamachu politycznego w Budapeszcie.

Budapeszt. (AW) Jak donoszą dzienniki, policja aresztowała tutaj osiem osób. Są to przeważnie urzędnicy i członkowie „Budzących się Madziarów”. W związku z tem, minister spraw wewnętrznych węgierskich, w odpowiedzi na wniesioną w tej spr-

wie interpelację do parlamentu zapewnił, że aresztowania nastąpiły rzeczywiście z powodu przygotowywanych czynów karygodnych, skierowanych wprost przeciwko państwu. Rząd ma na to dowody, szczegółów jednak nie może wyjawiać, ze względu na tocząca się obecnie śledztwo.

Wągle Rukry otoczone zasiekami i rowami strzeleckimi

Berlin. (AW) Według informacji pochodzących ze źródeł niemieckich, władze okupacyjne przytłumiły do otaczania granicy terenu okupowanego zasiekami z drutu kolczastego, oraz rowami strzeleckimi.

dziennie Rady ministrów, na którym omawiano sprawę stopniowego zaniechania biernego oporu na terenie okupacyjnym, oraz kwestję ewentualnego powrotu do Niemiec byłego następcy tronu.

Wzroszenie terenu okupacyjnego

Berlin. (AW) Korespondent dyplomatyczny „Timesa” donosi z Kolonii, że okupacja Zagłębia Ruhry ma być rozszerzona do Monasteru. Zajęty ma być teren do linii wiodącej od Monasteru do Limburga.

Mussolini o sytuacji w związku z reparaucjami.

Rzym (PAT). Polradio. Na posiedzeniu Rady Ministrów, Mussolini poruszając sprawę Zagłębia Ruhry zaznaczył, że ostatnie oświadczenia Poincarego potwierdzają, że Francja nie idą do jakiegokolwiek hegemonii i że dostatecznie wyjaśniono, że okupacja Zagłębia Ruhry spowodowana została uchyleciem się Niemiec od wykonania przyjętych zobowiązań. Mussolini wyraził dalej przekonanie, że sytuacja mię-

Niemiecka Rada ministrów o zaniechaniu biernego oporu.

Berlin (PAT). Polradio. Wczoraj odbyło się posie-

dzynarodowa uległa poprawie i że Włochy wezmą udział w pracach mających na celu słuszne rozwiązanie kwestyi i odszkodowań.

Lenin zaraził się chorobą Kamieniewa.

(Telegram własny „Il. Kurjera Codziennego”). Berlin, 31 sierpnia. (U) Przez Rygę donoszą z Rosyi, że zastępca Lenina i jego domniamy następca Kamieniew zachorował wśród tych samych oznak co Lenin. (Widocznie posiada dyktatora Rosyi oddziaływa szkodliwie na organizm. Red.)

Dymisyja gabinetu hiszpańskiego.

Paryż. (AW) Dzienniki donoszą, że gabinet hiszpański uchwalil podać się do dymisyji, wskutek różnicy zdań między ministrami, odciecznie do ostatnich kłęk w Marokko.

Zostatniei chwili.

Mussolini stwierdza, że odpowiedź Grecji jest nie do przyjęcia.

Głos mają ministrowie wojny i marynarki.

Rzym. (PAT.) Agencja Stefani donosi: Prezydent ministrów Mussolini zakomunikował dziś radzie ministrów odpowiedź rządu greckiego i oświadczył, że odpowiedź ta jest nie do przyjęcia. Wobec tego będą powzięte odpowiednie uchwały Ministrowie marynarki i wojny udzieliłi w tej sprawie wyjaśnień.

Nota cyrkularna Włoch.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Rzym, 1 września. (U) Rząd włoski wydał notę cyrkularną do mocarstw, w której zaznacza, że chodzi tu tylko o obronę, a nie o kroki zaczepne.

Po zamknięciu kroniki.

(Szcz.) PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ PRZYJĄŻ DZIŚ NA DŁUŻSZEJ AUDYENCJI prezesa rady ministrów Witosa i ministra spraw wewnętrznych Kiernika.

PROGNOZA NA DZIŚ: Zachmurzenie umiarkowane, wiatry z kierunków zachodnich.

MIANOWANIA W KURATORJUM OKR. SEK. KRAK. Pan Minister W. R. i O. P. zamianował pp. Jana Śnieżka wizytatorem okr. szkół, a dra Leona Pileckiego urzędnikiem w VI stopniu służb., powierzając mu równocześnie kierownictwo wydziału szkolnictwa powszechnego, oraz pp. Dra Włodzimierza Zazule, dra Emila Podkówkę, Stanisława Przebindę referentami w VII stopniu służb.

Z KLUBU SPORTOWEGO „LEGIA”. Klub urządził dziś w sobotę 1 h. m. zabawę taneczną w sali Tow. „Praca”, przy ul. św. Tomasza. Początek o 9 wieczorem.

PRZEDBIEGI DO MISTRZOSTW POLSKI W PLYWANIU odbędą się w sobotę dn. 1 września br. o godz. 8-iej w Pływalni Parku Krakowskiego. Bierze w nich udział 80 zgłoszonych zawodników.

(A) ŚMIERĆ SYNDYKA MIASTA LWOWA. Wezo raj zmarł nagle na udar serca powszechnie znany i ceniony adwokat Dr. August Broder, syndyk miasta Lwowa a podczas walk z Ukraińcami kapitał wojsk polskich. Śmierć ta pokryła miasto grubą żałobą.

WALNE ZEBRANIE

członków współdzielni „Jodła” w Osielcu, w spółki zarejestrow. z ogr. poręką, odbędzie się w jej kancelaryi dnia 16 września 1923 o godz. 3 po południu z następującym porządkiem obrad:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania.
- 2) Sprawozdanie z rocznej działalności.
- 3) Zamknięcie rachunków za czas od 17 1922 r. do 31/8 1923 r. i podział zysków.
- 4) Zmiana statutu z przekształceniem współdzielni na stow. zarobkowe z ogr. poręką.
- 5) Wybór nowej Rady Nadzorczej, Dyrektora i Komisji Kontrolującej.

Dyrekcya.

Farby, lakiery, pokosty oleje i pasty do podłóg

1925 poleca firma Jakób Spuner, Kraków, Miodowa 21 po cenach konkurencyjnych.

CEMENT marki „Wiek” „Ogrodzieniec” poleca zastępca A. ZERYKIER

Kraków, Rajska 24. Telef. 4172.

UNITED STATES LINES

do NOWEGO JORKU z Southampton-Cherbourg

LEVIATHAN

18 września, 19 października, 20 listopada, 11 grudnia z BREMY przez Southampton i Cherbourg

do Nowego Jorku GEORGE WASHINGTON

19 września, 24 października, 28 listopada

President Harding . 5 września, 10 października
President Arthur . 12 września, 17 października
America . . . . . 26 września, 31 października
President Roosevelt 3 październ. 7 listopada
President Fillmore. 4 październ. 8 listopada

Odjazd z Southampton i Cherbourg o dzień później. Blizszych informacji udzielają niżej podane biura: Korzystna okazja dla ekspedycji bagażu.

UNITED STATES LINES

WARSZAWA LWÓW LONZA
Senatorska 28-30. Kościuszki 2. Senatorska 5.
2283 BIAŁYSTOK WILNO
Lipowa 40. Wielka 67.

porcelandzki pierwszorzędnej jakości wina wagonowo, dostawa natychmiastowa. 2035 „PILOT”, Lwów, Batorego 4.

Kto jeszcze nie otrzymał naszego nowego Cennika

(sezon letni 1923) niech napisze do nas pocztówkę ze swoim dokładnym adresem, a natychmiast otrzyma

zupełnie bezpłatnie

pełny Katalog Ilustrowany wszelkiego rodzaju towarów manufakturowych: ubraniowych, płótna, bielizny, kolder i różnych innych niezbędnych artykułów

Specjalny dział zegarków. Ceny najtańsze. Towary najlepsze.

Adresować: Dom towarowo-przesyłkowy „EKSPORT POLSKI”

Warszawa, Dzielna 26. 2344

WIEDZA! ŚWIADOMOŚĆ!
CEKAWA I POŻYTECZNA KSIĄŻKA
POLECA
KSIĘGARNIA M. WAHLA PRZEMYSŁ SŁOWACKIEGO

Ceny książek, z powodu wzrastającej drożyzny, obowiązują tylko do 30 września.

Tom poezji A. Mickiewicza, zawierający: Grzybie, Konrada Wallona, Ballad i romanse, Sonaty, Ody pieszczot, na satynowym papierze obj. 360 stron . . . 25000

„Ostatnia nowość”. Prof. Steinacha „Odmłodzenie” przez eksperymentalne ożywienie starzejącego się gruczołu płciowego . . . 6000

Prof. Weillm. Odstąpienie ludzi dla laików Einsteina tebrą względności dla laików . . . 30000

Sztuka zdobywania majątku . . . 52000

Łatwiej metodą języka francuskiego . . . 96000

Łatwa metoda języka angielskiego . . . 96000

Hierwołd. Angielski dla wszystkich . . . 96000

Dziwizyna, której się za żonę brać nie powinno, Rady i wskazówki 18 ilust. w tekście . . . 18000

Męczyzna którego za męża brać się nie powinno. Rady i wskazówki . . . 20000

Kobieta w doborzym świecie. Ciekawe zagadnienia w kwestyi płci żeńskiej w rozwoju ogólnoludzim i na rozmaitych stopniach kultury itd. w 3 tomach razem . . . 28000

Samorządni i męczyzni i kobiet i jego skutki . . . 12000

Poradnik lekarski. Zebrał i opracował wener. Chorozy weneryczne — leczenie — zapobieganie . . . 16000

Obszerny ilust. poradnik o chor. wener. Najnowszy lekarz domowy na wszystkie chor. Obszerny lekarz domowy . . . 87000

Poradnik w nagłych wypadkach i zastąpieniach . . . 18000

X. Kneipp Moje leczenie wodą. Podręcznik lekarski do uzyskania zdrowia . . . 8000

Rzeczka i małżeństwo . . . 6000

Ogólna nierzeczka przepowiednia losu z 12 znaków niebieskich . . . 52000

Prof. Sajowej. Hipnotyzm, spirytyzm i magnezyzm . . . 57000

Boru! — Prańj — nie trać nadziei . . . 30000

Janowski. Droga do dobrobytu . . . 15000

Tajemnice czarnej magii . . . 8000

Smiles — Siła robotnicy . . . 8000

Smiles — Siła robotników . . . 8000

Pielęgnowanie i karmienie niemowląt. Praktyczny poradnik dla matek . . . 52000

Dla czego męczyzni się nie żenia . . . 5000

Sztuka podobańca się młodym paulem . . . 9000

Sztuka podobańca się młodym męczyzną . . . 9000

Książeczka o dobrych zwyczajach towarz. Dr Spenzer. Blyżak psunaków płciowych . . . 25000

Dr Gelsen. Hygiena młodych młesley . . . 14000

Dr Sürbred. Sekretne sposoby małżeńskie . . . 15000

Spenzer. Rozwój stosunków płciowych . . . 15000

Prof. Tangey. Zbożecnia płciowe w świetle nauki . . . 14000

Lombrose. Psychologia posalunku . . . 5200

Co każda dorastająca panna wiedzieć powinna . . . 9000

Nowy lekarz dla kobiet i doktor dla dzieci . . . 4000

Mały zielnik lekarski . . . 3500

Wielki zielnik lekarski, oprawny . . . 32000

Kosmetyka higieniczna . . . 18000

Wielki samonteżek tańców — Salonowiec . . . 15000

Szosta i siódma księga Mojżesza . . . 17100

Osmia i dziewiąta księga Mojżesza . . . 17100

Dziesiąta i jedenaasta księga Mojżesza . . . 4000

Archieus Morgan. Czyli egipskie tajemnice . . . 15000

Prawdziwy onkisty smok . . . 45000

Siedm razy opieczetowana księga najważniejszych tajemnic . . . 8000

Salomoni. Świat duchów i klucze do ter. . . 15000

Tajna szkoła magicznego cudotwórstwa . . . 15000

Czary kruk, czyli moź. skarbice magiczne . . . 4000

Magia i Czarnoksięstwo. Zbiór tajemnic mag. Czarnoksięstwa . . . 14000

Czarnoksięstwo . . . 14000

Tajemnice magii. Wielka ilust. książka magii . . . 15000

Dr Hark. Wytwożenie duchów . . . 15000

Sztuki miłosne i czary . . . 5200

Najnowsza wyrocznia przyszłości . . . 14000

Atkinson W. Kształcenie pamięci wyd. III. . . 36000

Potęga myśli w życiu codz. i w walce o byt . . . 30000

Bulkeley. Przewodzenie duchów . . . 20000

Collins Prof. Bezbolesny porod. Przepisy z chowania się podczas ciąży . . . 45000

Najnowsze tajemnice i zagadnienia magnezyzmu, spirytyzmu, czarnej magii . . . 72000

Flemarion K. Zmaganie duszy, wyd. II. . . 75000

Forel Prof. Mózg i dusza . . . 45000

Forel Prof. Zagadnienia seksualne. Wydanie nowe, 2 tomy . . . 21000

Tajemnice powodzenia w życiu, wyd. II. . . 16500

Wolnoświaty (M. J. P. . . 18000

Jasnowidzenie przez Dr J. Karma, wyd. III. . . 15000

Müller J. Mój system dla kobiet . . . 75000

Prentice Milford. Przeciwi śmierci, wyd. V. . . 120000

Potęga spirytyzmu z ilust., wydanie V. . . 80000

Chirognomia i chirognomika, wyd. II. Ilust. . . 40000

Eksperymenty hypn. przez Kraft-Ebing . . . 30000

Hipnotyzm i spirytyzm. Dr Laponi, w. III. . . 36000

Dowody istnienia świata duchowego, wyd. II. . . 18000

Potęga sugestji, przez Dr J. D. wydanie III. . . 40000

Potęga energii. Wzrost energii . . . 30000

Różdka czarodziejska przez Dr Radwans. II. . . 18000

Podręcznik analizy mózgu, przez Dr Weill . . . 18000

Odwlewniki żelaza, przez inż. Paszkowskiego . . . 95000

Marion O. S. Wymowa . . . 74000

Sztuka robienia wynalazków . . . 20000

Elektroczność i magnezyzm . . . 18000

Najnowszy listownik dla zakochanych . . . 18000

Lilje i narcyze. Książka dla serc kochających . . . 53000

Wielki ilustrowany słownik epizyki . . . 20000

Wielki zbiór powiastek na wszystkie okoliczności . . . 16000

Tonś polski na wszystkie okoliczności życia . . . 20000

Polski sekretarz dla wszystkich, oprawny . . . 48000

Zbiór najcenniejszych metodolog. zesz. razem . . . 53000

Smitech. — Zbiór fraz, anegdot i humorystycznych opowiadań w 3 częściach razem . . . 60000

Bomba śmiechu. Ilust. zbiór humoresek . . . 15000

Fizjarg warszawski. Zbiór wesołych żartów i anegdot . . . 14000

Gry w karty polskie i obce. Najdokładniejszy przewodnik dla graczy . . . 45000

Kabata. — Karty wróżbiarskie słynnej Lenorand z Paryża z dod. książki dla pouc. . . 20000

Flirt polski. — Zabawa towarzyska . . . 16000

Najnowszy sekretarz powozczony. — Praktyczny poradnik dla samonków we wszystkich stosunkach życia . . . 68000

Piosenki i utwory kabaretowe . . . 6000

30 Nowych piosenek kabaretowych Andy Kitchmana i Marka Windheima z nutami . . . 28500

Najnowsza kuchnia warszawska, zawierająca przepisów 2000 różnych potraw, oprawna . . . 78000

Praktyczna kuchnia dla wszystkich. Najnowszy poradnik kucharski . . . 54000

Ilustrowana książka kucharska, oprawna . . . 95000

Oszczędna kuchnia — 1000 sposobów gotowania, pieczenia legum. ciast, smażenia konfitur, etc. . . 58000

Pieczenie ciast. Przepisy pieczenia ciast, sporządzanie kompotów, wódek etc. . . 24000

Król. Najnowsza zabawa towarzyska . . . 10000

Czary. Ciężkie. Zdumiające gra towarzyska . . . 30000

Nowy humorysta. Obszerny zbiór dowcipów, anegdot i humoresek . . . 55000

Flirtik salonowy. Zabawa towarzyska . . . 18000

Choćliki Polski. Zabawa towarzyska . . . 18000

Z tajemnie dusz, kubań, czyli o spirytyzm. Biblioteka rolnicza: . . .

Wrób win owocowych . . . 30000

Rola i jej uprawa . . . 30000

Uprawa psianków z 3-ma rybniami . . . 30000

Uprawa chmielu . . . 30000

Znaczenie wapna w rolnictwie . . . 40000

Króliki poradnik rolniczy . . . 40000

Basz była z 5-ma rysunkami . . . 30000

Woda, jako źródło siły w gospodarstwie . . . 30000

Obornik i nawozy zielone . . . 30000

Tablice wartości odżywczej pszy . . . 30000

Młoczenie w 20-ma rysunkami . . . 30000

Zużytkowanie odpadków mleczarskich . . . 30000

Racjonalne żywienie drobin . . . 30000

Jak kupić konia? . . . 45000

Czem jest głoboznawstwo? . . . 18000

Nasionowstwo . . . 30000

Weterynarz wiejski. Poradnik gospodar. opr. Nasz weterynarz. Obsz. poradnik gospodarski . . . 65000

Podowia pszczoł. według nowoczesnych zasad pszczelnictwa bogato ilustrowana, oprawna . . . 85000

Pomoc w chorobach zwierząt, ilust. owane . . . 35000

Podowia zwierząt domowych . . . 35000

Pomoc przy porodach u krów, ilust. opraw. . . 75000

Uprawa pol i ogródków podmiejskich . . . 27000

Powielce kryminalne i sensacyjne: . . .

Avreilly. Pielaczka z Onyxen . . . 62000

Brandowski, Walka demonów . . . 62000

Brandowski, Ludzie karykaty . . . 62000

Brankon. Prądy podziemne . . . 90000

Brzeg, Hasyzse . . . 45000

Barbara Ubryk, czyli tajemnice klasztoru w Krakowie . . . 116000

Benoił, Tajemnice Sahary (Albinyda) . . . 20000

Boczek. Ciociani. Decameron. Wydanie nowe, dwa tomy ilustrowane . . . 210000

Casanova. Pamiętniki . . . 90000

Compe, Winowajca . . . 45000

Dumas, Hrabia Monte Christo, oprawne . . . 60000

Doyle Conan, Słuchano w szkarłacie, pow. kr. . . 60000

„ ” „Znak czterech . . . 60000

„ ” „Wstęga centkowna . . . 45000

Evers Heinz, Oblubienica Tefara . . . 90000

Evers Heinz, Alraune, Dzieje istoty żyjącej . . . 90000

Evers Heinz, Opłacz . . . 90000

Farrere, Korsarz z Malo . . . 180000

Farrere, Człowiek, który zabił . . . 120000

Farrere, Wyspa z wielką studnią . . . 62000

Gyp, Biedne kobiety . . . 47000

Grabinski, Niesławia opowieść . . . 40000

Heller, Finanse wielkiego księcia . . . 40000

Hornung, Rafles, Wlamywacz dla dobrej sprawy . . . 62000

Halański, Złotliwe historie . . . 62000

Hollender, Jezyna i artysta . . . 75000

Korzeniowski, Conrad, Prokurator . . . 62000

Leroux, Małzonka słońca . . . 50000

„ Człowiek, który powrócił z tamt. świata . . . 20000

Leblanc, Odłamek poisku . . . 90000

„ Kosmownictwo z planety Wenus . . . 75000

Loyns Piotr, Afrodyta . . . 91000

„ Prądy króla Pausola . . . 91000

Lavendau, Łóżko . . . 48000

Michaelis, Radosna szkoła . . . 70000

Mikszath, Bez męczyżni . . . 50000

Mirnar, W niewolę walce . . . 80000

Nansen, Szczelwile małżeństwo . . . 40000

Provest Póldziewicz . . . 75000

Raort, Kłopoty p. Michała i inne dolegliwości . . . 62000

„ Wesołe impertynencje . . . 50000

„ Za cieszny . . . 50000

Soyka, Pojedynek nioczary . . . 45000

Seliger, Pojedynek amerykański . . . 40000

Sacher Masoch, Wenus w futrze . . . 62000

Sacher Masoch, Demoniczne kobiety . . . 62000

Schnitzler, Taniec miłości (Reigen) . . . 62000

„ Beata . . . 50000

Sawicka, Czwarze krzesło . . . 40000

Stevenson, Morderca Markheim . . . 30000

Twardy Mrok, siłknan contra Sherlock Holmes . . . 30000

Tawin, Kobieta demontozna . . . 30000

Wróblewski, Romans Kurtyzany . . . 70000

Wilde Oskar, Szczelwile książę . . . 50000

Zeromski, W sidłach niedoli . . . 30000

75%
zniżki opłaty wizowej
33%
zniżki cen jazdy koleją
uzyskają odwiedzający
TARGI PRASKIE
w dniach 2—9 września 1923.
Wszystkie rodzaje towarów, pierwszorzędnej jakości
cenę zredukowane.
Inform. Konsulat R. C. S., Kraków, Gołębia 12.

5 dużych ubikacyj przemysłowych
 (z tego 3 frontowe) nadające się na **Biura lub hurtownie** na głównej, bardzo ruchliwej ulicy niedaleko Rynku w Krakowie **zaraz do wynajęcia**
 Zgłoszenia pisemne do Administracji „Kuryer” pod „Ubikacje przemysłowe”.

KUPIJEMY
każdą ilość desek 13-milimetrowych na skrzynie.
 Oterty z podaniem ceny i terminu dostawy uprząta **„Iskra” Fabryka zapatek Towarzystwo Akcyjne Poznań, Komandorja 5.**

JEDYNY NAJLEPSZY DOM HANLOWY IGNACY CYPRES
Kraków, ul. Szewska 126
 poleca nikiowy syst. Roskopf na karmienie 200 tys. Mk. Budzik 250 tys. Mk. Skrzypce ze smycz. od 375 tys. Mk. Harmonie wieńskie jednorzędowe 550 tys. Mk. dwurzędowe 900—1100 tys. Mk. Dyamenty do szkieł 170 tys. Mk. Brzytwy 50—100 tys. Mk. Maszynki do włosów 140 tys. Mk. Mandoliny od 350—800 tys. Mk. Cennik ilustrowany Mk. 2000.
Kupuje srebro, złoto i brylanty.

EDROGERVAE
 polączona z drobnym dziełem hurtownym w centrum Poznania, z wielkimi zapasami towaru, narożnikowa, 2 okna wystawowe, przy zbiegu 4 ulic i placu, wraz z czteropokojowym umeblowanym mieszkanem dla szybko decydujących się reflektantów **do sprzedania**
 Spieszne oferty uprząta się przesyłać pod Nr 35, 47 do biura ogłoszeń „Par” Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 8. 2377

Do miocarń
 najtańsza sila popedowa, to i opne motory przewożne „Perfom” od 6 do 30 HP. Oferty, świadczące, dogodnie spłaty, oraz piasec, cement, maszyny młyńskie poleca „Pilot”, Batorego 4. 2219

BEZ OPERACYI RADYKALNA POMOC
 dla najstarszych i najniebezpieczniejszych cierpień przepuklinowych u panów, pań i dzieci.
 Proszę żądać prospektu gratis i franco od specjalisty patentow. bandaży przepuklinowych **M. FREILICHA**
Lwów, ulica Gródecka 35
 1924 we własnym domu.

Książki wysyłamy tylko za poprzednim nadaniem należytych przekazem pocztowym. **ZA ZALICZKĄ KSIĄŻEK NIE WYSYŁAMY.**
 Na polecenie przesyłki dołączyć na portu Mkp. 6000. Na zamówienie przesyłki dołączyć na portu 14.000 Mkp. — Za grania książki o 25 proc. droższe.

Do naszych odbiorców we Francji: Pieniądze na zamówione książki można przysłać w liście poleconym (Recommande) we frankach francuskich.

ZGUBIONE papiery wojskowe. Polka 1000 Mkp. do przesyłki na Białej z Garkley Murawanc p. Zielonki u niwiania się. 6915 „Wspomnienie”. 3306

PANA Stefana Negrusa n-prasa o podanie adresu do Adm. Kurjera pod: — 6915 „Wspomnienie”. 3306

Prasy do dachówek, cement portland poleca „Pilot”, Lwów, ul. Batorego 4. 2218

MAGAZYN MEBLI
F. HONIGWACHS i J. LANGER, KRAKÓW, SYPIALNIE, 2433, SIENNA 3.
JADALNIE i t. p.

CUDZE CHWALICIE — SWEGO NIE ZNACIE!

Chliza

balsamowy do odkażania jamy ustnej

Osta

Chliza balsamowy do odkażania jamy ustnej

ROWA-TIEW

Chem. Fabr. „ROWA” Tczew.

SAMI NIE WIECIE — CO POSIADACIE!

Neuka i wychowanie

UCZENNICA VIII gimn. real. udziela korepetycji w zakresie szkół średnich. — Zgłoszenia pisemne do Adm. im. Kuriera pod „Nauka i wychowanie” 6660

KURSA Baranieckiego w Krakowie, Karmelicka 32 II p. w bieżącym roku szk. od 1-go października zostanie otwarty drugi kurs wydział. literackiego, wydz. artystyczny i jednostronny wydz. gospodarczy, o ile na ten ostatni zgłosi się odpowiednia ilość uczennic. Wpisy od 20 września. Dyrektor Rostański. 5560

KURSA tkania kilimów i dywanów strzyżonych dla inteligencji po zniżonej cenie. Czysza 6, parter, na prawo. 6394

MŁODA nauczycielka szkół polskich wyjedzie na Poludnie, jako towarzysząca młodry starszej pani lub opiekunka i nauczycielka dzieci od 4-15 lat. Udziały początków gry na fortepianie. Poważne zgłoszenia do Adm. Kuriera pod „Pocudnie I. H.” 6393

K. ZIMOWSKIEGO, Karsa Handlowe, zatwierdzone przez Ministerstwo Oświaty roczne „Zrocznia”. Wpisy tylko Rynek 17 II p. od godz. 5 do 6½. 6389

K. ZIMOWSKI — Kraków, ul. Tenczyńska 2, nauka listowna buchalterii. 6340

K. ZIMOWSKIEGO Podrecznik do nauki buchalterii pol. i podwójnej Mk. 54.000 Kraków, Tenczyńska 2. 6341

K. ZIMOWSKI, Historyczny Dział klasy III i IV posp. Mk. 5.000. Mapa Polski Mkp. 2.000, Kraków, Tenczyńska 2. 6342

SWIATKIEWICZOWNA Marya pianistka i wiolinistka udziela lekcji. Tomasz 15 II p. lewo od godz. 4-6. 6371

NA MANDOLINIE i gitarze wyuczam grać z nut w kilku miesiącach. Zgłoszenia Ciecchanowski Julian, Felicjanek 21. 6375

Różne

PRACOWNIA — Łapeluszy damskich „Antonina”, Kraków, Florjanska 12 I p. w budowie, poleca kapelusze damskie w wielkim wyborze oraz przyjmując wszelkie roboty w zakresie modniarstwa wchodzące. 5388

TORBY, teatki i plecaki szkolne, błoki, bruliony, zeszyty, ołówki, pióra, pierniki, wafelki, kandyzanki, atramenty, gumy, linie itp. poleca skład papieru i galanterii — Michał Słomiany Kraków, — ul. Stawkowska I. 24. 6343

SYPIALNIE, jadalnie, krzesła, fotele, meble biurowe, wózki dziecięce, plusze — Magazyn mebli „Honiż”, wacha 1 J. Langer, Kraków, Sienna 3. 5971

ZAMIENIA ze spalonych na dobre wszelkie elektryczne motory dynamo, uważa pod gwarancją Elektro-techniczny zakład przemysłowy, B. Jaworowski, Tomasz 32. 5044

ZAWIADANIAM P. T. Publiczności, 20 zlikwidowany Magazyn Towarów modnych i galanterijnych z ul. Florjanskiej pod firmą „Au Bon Marche” został przeniesiony na ul. Grodzką 1. 8. (wesołe przyśled) — poleca się towarzy pierwszorzędnej jakości, jak portoczoły, rekawiczki, swetry wełniane, białeżone damska, męska i t.d. po cenach konkurencyjnych. Dł. P. T. Kuryerów cenę zniżono. Były współwłaściciel firmy „Au Bon Marche” Leon Nass, Grodzka 8. 6793

KRAKOWSKA wytwórnia Siera, sp. z ogr. odp. Podgórze, Wałowa 7, poleca swoje niedoścignionej jakości serki o smacznym, kwadratym 6383

DO SZYCIA przyjmuję sie bluzki, halki, kombinacje i wyprawy ślubne. Danzig, Starowińska I. 31. 6287

DRUTY drzwonkowe, telefoniczne, motorowe, mojarne wykonuje Elektro-techniczny zakład przemysłowy Tomasz 32. 6170

MOTORY dynamo-maszyny używa, reperuje Elektro-techniczny zakład przemysłowy Tomasz 32. 6169

INSTALACJE światła, motorów oraz wszelkiej sygnalizacji wykonuje Elektro-techniczny zakład przemysłowy Tomasz 32. 6171

PANOWIE! Najlepsze przetrwały po 60 i 96 tysięcy godzin, wysła dyskretnie Lososławów i So. Kraków, plac Szerzypański 2. 6736

WAŻNE dla kupujących — obuwie własnego wyrobu — pierwszorzędnej jakości, mekście, damskie i dziecięce, zamówienie wykonuje do 8-eh dni oraz lakieruje zamso — poleca nowootwarty sklep ul. Starowińska Nr. 10. Józef Żbik. 6399

KARHID szarpaniczny, tylko w calej bebnach, dostarcza ze składu w Krakowie „Industria” Kapucyńska 7. 6711

MŁEKA do 100 l. dziennie z rana dostawa poszukuje Zgłoszenia: Sobieskiego 8, sklep 6694

PRACOWNIA czołówek przyjmując wszelkie roboty czołwarkarskie i szyje na maszynach po bardzo niskich cenach. Topolowa 21. 6442

PODWOŁOCZYSKA „Głóg”. Wysłałam list. Gdyby nie doszedł a poronienie było jeszcze możliwe, proszę adresować jak dawniej. Jemioła. 5808

OKAZIOWI dwudziestonarokowi 400.460. Począz szylowanych listów nie przyjmuję. Pożądany więcej mówiacj adres „Ananke”, Administratorka Kuriera.

MOTOROWE, drzwonkowe, telefonizne druty wykonuje szybko Elektro-techniczny zakład przemysłowy, Jaworowski, Tomasz 32. 2355

ZA 60 TYSIĘCY przerabiam otomiany, materace, fotele, u sielanki, meble. Robota solidna, Łaskawa wzrwanja mogą być korespondentkami. Lubica 27 u Hraszka Tapicer Raszewski. 6329

MODELKI do aktu, zgłoszenia codziennie od 5-6 Wolna Szkoła Malarstwa i Rysunków, ul. Wolna 21, II p. 5911

SIATEKI sznurkowe do 30-ciozeczki dziecięcych wszystkich wymiarów wyrabia Puchalski, Szewska 18 II p. — (tylko popołudniu). 6983

MARYANA Tyszkiewiczowa poszukuje, kłoby wiedział o jego pobycie, proszę dołączyć do wynagrodzenia: Kraków, Mogiła 153. 6300

SADKIEWICZOWY Franciszek wydrukuje w Bystrzycy papiery jako inwalidę wymienionego z niewoli włoskiej i papiery władz polskich odroczenia. U. 6301

WARSZAWSKA Fabryka Pieruków, Kraków, Karmelicka 47, poleca wspaniałe kokony wykonane znanomito swoje wyroby pierukiarskie i cukiernicze: herbatniki, koksy, makaroniki, biszkopty, krajanki czekoladowe, bruki tortowe, ciasteczki czekoladowe, miodowniki, pierniki węgierskie w paczkach i t. d. Hartownikom znaczny rabat. 6328

KAPELUSZE do przerobienia filcowe, wełnowe, aksamiotne, futrzane czapki, oraz wszelkie roboty modniarskie przyjmują zornia od zresztora lat firma Julia Rauszowej w Krakowie, przy ul. Brackiej 4 lub Rynek 17, na I-szem piętrze. 6386

DNIA 27 b. m. zgubiono ha stacyi w Suchej żłoty zegarek ręczny z brylantkami. Uczciwego znalazcę prosimy o zwrot za świadectwem wynagrodzeniem pod adres H. Goldwasser, Kraków, — Starowińska 82 II p. oficy. 6770

PODANIA do władz w różnych sprawach, korespondencje handlowe, oferty, projekta, cenniki, ogłoszenia do pism i t. p. układa i przepisuje Zakład powielania i pisania na maszynach „Wan” Florjanska 39, I p. oficy (przez podwórze). 6333

ZGUBIONE papiery wojskowe na nazwisko Godeń Stanisław, Czerna, pow. Chrzanów, ul. Wiewniańska 15. 6325

UNIWAŻNIAM zaginiono dokumenta wojskowe na nazwisko Ignacy Tymoc rocznik 1900. 6383

Rok zał. 1853. Telef. 4749

Meble stylowe „luksusowe” biurowe

2184

S. MANNE

Kraków, Szpitalna 6.

Szybko i pewnie

wysuwać każdego listownie: Bucharthertj, stenografi, korespondencj i t. d. Po ukończeniu świadectwo. Prospekt 1000 marek 1861

Honc. Kurry Handlowe

S. KARITANA w Przemysiu.

POLSKA SPÓŁKA AKCYJNA „PHARMA” Mr. B. JAWORNICKI w Krakowie

Podwyższenie kapitału akcyjnego z 84.000.000 Mk. na 126.000.000 Mk.

III. Zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszów Polskiej Sp. Akc. „PHARMA” Mr. Bolesław Jawornicki w Krakowie uchwalilo na dniu 30 maja 1923 r. podwyższyć kapitał akcyjny wynoszący dotychczas 84.000.000 Mk. do kwoty 126.000.000 Mk. przez emisję 60.000 sztuk nowych, pełno gotówką wpłaconych akcji po 700 Mk. imiennej wartości każda — przeznaczonych wyłącznie dla dotychczasowych akcjonariuszów.

Na podstawie tej uchwały, zatwierdzonego postanowieniem Ministerstwa Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dnia 24 lipca 1923 r. S. O. P. 3590 — spr. Nr. 33, Rada Zawiadowcza Spółki rozpoczyna niniejszem

SUBSKRYPCJE

na akcje IV. (czwarte) emisji, pod następującymi warunkami.

1) Przedmiotem emisji jest 60.000 akcji, z czego 5.700 sztuk przypadnie na akcje uprzywilejowane imienne, reszta zaś, to jest 54.300 sztuk na akcje na okaziciela (por. ust. 3).

Cała emisja jest przeznaczona wyłącznie dla dawnych akcjonariuszów (por. ustęp 4 i 7).

2) Posiadacz akcji poprzednich 3 emisji przysługują prawo poboru akcji IV. emisji w ten sposób, że na dwie akcje stare poprzednich emisji, pobrać można jedną akcję emisji IV. — przy czym ulamki uwzględniane nie będą.

3) Prawo pierwszeństwa poboru dla dawnych akcjonariuszów zgłoszone i wykonane być może najpóźniej do dnia 15 września 1923, a to pod rygorem utraty tego prawa.

4) Akcje ewentualnie pozostałe skutkiem nie wykonania prawa poboru przysługującego dawnym akcjonariuszom, zostaną po dniu 15 września 1923 rozdzielone przez Radę Zawiadowczą zgłaszającym się — czas trwania subskrypcji tych pozostałych z prawa poboru akcji oznacza się na okres od 16-go września do 15 października 1923, poczem żadne zgłoszenia bezwarunkowo przyjmowane już nie będą.

5) Kurs emisji wynosi: dla starych akcjonariuszów wykonujących prawo poboru 35.000 Mk. za akcje na okaziciela, łącznie z kosztami subskrypcji i konfekcji, podatkami i stemplami gieldowym, 35.200 Mk. za akcje uprzywilejowane imienne. — Cena akcji na okaziciela nabytej poza prawo poboru oznacza się na 65.000 Mkp.

6) Subskrybent nie ma obowiazku objęcia akcji uprzywilejowanych, które nie dają żadnych odrębnych korzyści materialnych pozbawane będą mogły jedynie za zwolnieniem Rady Zawiadowczej a posiadają prawo jednego głosu na akcje (60. 8 i 99 statutu).

7) Wszelkie akcje IV emisji partycypują w wszystkich Spółki od dnia 1 lipca 1923 r.

8) Przy korzystaniu z prawa poboru należy przedłożyć akcje poprzednich 3 emisji (bez arkuszy kuponowych) z numerowym wykazem akcji, które zostaną zwrócone po uwidocznieniu na nich wykonanego prawa poboru.

9) Według powyższego wspomnianego Rozporządzenia Ministerstwa repartytury tych akcji, na które dotychczasowi akcjonariusze nie zapiszą się z tytułu istniejącego im prawa poboru, dokona Rada Zawiadowcza według swego uznania. — Po dokonaniu ogólnej repartytury przez Radę Zawiadowczą zostaną subskrybentem zawiadomieni w drodze pisemnej jaką ilość akcji im przysługującą i jaka kwota ma być złożona.

10) Na wszelkie akcje w pełni wpłacone wydane zostaną świadectwa tymczasowe, które starych będą jako legitymacje do odbioru sztuk po skonfektowaniu tychże. Świadectwa tymczasowe zagubione muszą być amortyzowane na koszt właścicieli.

Wpłaty na akcje przyjmują:

Bank Związku Spółek Zarobkowych, Oddział w Krakowie, Rynek, Nr. 19 — jego centrala w Poznaniu i wszystkie jego oddziały.

Powszechny Bank Związkowy w Krakowie, Rynek gł. Linia A—B, Nr. 44.

Kraków, dnia 10 sierpnia 1923.

RADA ZAWIADOWCZA.

KURSA „WIEDZA” maturalne

Kraków, Karmelicka 35, parter

pod osobistym kierownictwem Prof. Bogusł. Butrymowicza

za wpłatą na rok szkolny 1923/4 codziennie od 10-11 i od 3-6, w niedziele i święta od 10-12.

Kursa „WIEDZA” obejmują:

I. Kurs maturalny I roczny i 2-letni gimn. wszystkich typów. — II. Kurs niższy, przygotowujący do egz. wstęp. do kl. V. gimn. — III. Kurs seminaryjny 1-roczny i 2-letni. — IV. Analogiczne kursa pisemne z pomocą wykładów. — Analogiczne kursa pisemne z pomocą świeżo opracowanych instrukcji i objaśnień. Uczniom(enicom) zapisanym na kurs pisemny przysługuje prawo uczęszczania raz na tydzień na wykład zbiorowy. 2401

Uczą najwybitniejsze siły fachowe.

Spis Grona Profesorów do przejrzania w Sekretaryacie.

Informacje i prospekt darmo.

Wypożycza się za kaucyj wszelkie podręczniki.

100.000 CEGŁY TONOWKI

sprzedaj Smolin, WielkaKozia

powiat Kępno 2355

KOMUNIKAT.

Na rozliczne zapytania listownie o Kupno naszych akcji i emisji komunikujemy niniejszem interesowanym, iż publicznej subskrypcji na akcje I emisji nie będzie, cała bowiem I emisja akcji rozebrana została przez założycieli Towarzystwa Akcyjnego

B. BYSTRZYCKI

Zjednoczone Fabryki Przeróbki Drzewa Tow. Akc.

ORZECHOWO, POWIAT WRZEŚNIA, WLKP.

Za Zarząd: **BOLESŁAW BYSTRZYCKI.**

2402

